

Budget 2025

Med flerårsplan 2026-2027

Vi tar ansvar för Kronoberg

Innehåll

Politiskt förord	3
Förutsättningar för budgetdokument	5
Medarbetare.....	6
Mål och mått.....	10
Prioriterade uppdrag.....	11
Ekonomi.....	13
Mål och mått.....	15
Prioriterade uppdrag.....	16
Hälsa- och sjukvård samt tandvård	18
Mål och mått.....	24
Prioriterade uppdrag.....	27
Kollektivtrafik	30
Mål och mått.....	31
Prioriterade uppdrag.....	33
Regional utveckling	35
Mål och mått.....	37
Prioriterade uppdrag.....	38
Kultur	39
Mål och mått.....	40
Prioriterade uppdrag.....	41
Stöd-och serviceverksamheter	42
Mål och mått.....	43
Prioriterade uppdrag.....	44
Finansiering och budgettabeller	45
Resultatbudget.....	48
Balansbudget	49
Driftramar per nämnd.....	50
Investeringsbudget	56
Koncernföretagens ekonomi.....	59
Bilagor.....	61

Politiskt förord

Vi tar ansvar för Kronoberg!

Vi står inför ett nytt år med stora möjligheter för Region Kronoberg. Budget 2025 markerar ett viktigt steg framåt, där vi i Majoriteten presenterar vår första gemensamma budget som fokuserar på tillväxt, trygghet och hållbarhet. Samtidigt genomför vi en historiskt viktig satsning för att stärka hälso- och sjukvården, med målet att öka tillgängligheten och kvaliteten för våra invånare.

Region Kronoberg står inför en tid av förändring och utveckling. För att möta de utmaningar vi står inför, krävs ansvarsfulla beslut och en tydlig inriktning. Budgeten vi lägger fram bygger på en strävan att stärka vår region genom långsiktiga investeringar och ekonomiskt hållbara beslut som gynnar alla våra medborgare. Med en stark ekonomisk grund kan vi säkerställa att vi både idag och imorgon levererar kvalitet inom hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling. Genom att investera i våra medarbetare och säkra välfungerande verksamheter, skapar vi förutsättningar för en stark och konkurrenskraftig region med invånarnas behov i centrum.

Vår ambition är att skapa en hållbar och ansvarsfull ekonomi som tillgodoser dagens behov samtidigt som vi rustar för framtidens krav. Detta kräver kloka investeringar, effektiv resursanvändning och prioriteringar som stärker kärnverksamheterna. Vår budget sätter vården främst, men utan att kompromissa med ekonomiskt ansvar eller långsiktigt välstånd. I en tid av global osäkerhet och nationella utmaningar måste vi fokusera på att bygga trygghet och tillväxt för alla invånare. Detta betyder att vi fortsätter investera i vårdens tillgänglighet och kvalité samtidigt som vi skapar möjligheter för fler företag att växa och fler människor att bidra till regionens utveckling.

Med denna budget lägger vi grunden för ett ännu starkare Region Kronoberg. Vi ser fram emot att tillsammans med våra medarbetare och invånare ta nästa steg mot en ljusare framtid för vår region. Genom ansvarsfull politik och starkt ledarskap kommer vi att skapa ett Kronoberg där alla känner trygghet och framtidstro. År 2025 blir ett år där vi, med beslutsamhet och samverkan, fortsätter stärka Kronoberg för kommande generationer.

Vi tar ansvar för Kronoberg!

Henrietta Modig Serrate (S)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Henrietta Modig Serrate'.

Ida Eriksson (M)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ida Eriksson'.

Förutsättningar för budgetdokument

Förtydligande ekonomisk konsekvens

Genomgående i budgeten under rubrikerna "Prioriterade uppdrag" finns en kolumn med rubriken "Ekonomisk konsekvens". Alla uppdrag i budgeten kostar pengar, genom exempelvis tid eller ökade resurser. I denna kolumn framgår det om det aktuella uppdraget kräver att pengar tillförs eller om uppdraget kan genomföras inom befintlig ram i respektive nämnd. Dessutom framgår eventuella besparingar som uppdraget förväntas resultera i.

Förtydligande av tabellerna

Genomgående i budgeten vid redovisningen av mätetal redovisas jämförelsetal. Utifrån respektive mätetal går det att utläsa genom fotnoten vad som presenteras som jämförelsetalet. Oftast består jämförelsetalet av medelvärdet på det aktuella mätetallet i regioner som bedöms jämförbara med Region Kronoberg. Vilka regioner som inkluderas i medelvärdet framgår av fotnoten. Ibland är motsvarande statistik i jämförbara regioner svårt att hitta och då har ett medelvärde för regionerna nationellt används. På vissa mätetal saknas även ett jämförelsetal då det har funnits svårigheter med att hitta jämförelse både regionalt och nationellt.

I tabellerna för de prioriterade uppdragen finns det med förkortningar för respektive ansvarig nämnd eller utskott. Förklaring till förkortningarna finns på sida 65-66.

Bilagor

Bilagorna innehåller en regionövergripande förklaring till vilken vision regionfullmäktige tidigare fattat och ska ses som en inriktning.

Bifogat finns "Ett gott liv i ett livskraftigt län", "Så styrs region Kronoberg", "Omvärldsanalys" och "Hållbar utveckling i Region Kronoberg".

Medarbetare

Personalpolitik

Att Region Kronoberg blir en än mer attraktiv arbetsgivare är en av våra främsta prioriteringar. Kompetensförsörjningen kommer vara den största utmaningen för att vi ska kunna ge alla kronobergare en god och jämlik vård och att regionen ska kunna bidra till hela länets utveckling. Därför är upplevelsen och bilden av Region Kronoberg som en bra arbetsgivare avgörande om vi ska behålla och rekrytera medarbetare.

Våra medarbetare är vår viktigaste resurs, därför behöver Region Kronoberg ha en god, tydlig och sammanhållen personalpolitik. Regionens lönepolitik innebär att lönerna ska vara långsiktigt konkurrenskraftiga, samt spegla individuella prestationer. De centrala kollektivavtalen ska värnas. Lokala kollektivavtal ska användas endast i undantagsfall.

Schemaläggning skall ha verksamhetens behov och gällande lagstiftning som utgångspunkt men med ambition att regionens chefer i dialog med medarbetare skall ges möjlighet att i större utsträckning påverka schemat efter verksamheternas olika förutsättningar.

Kompetensförsörjning

Region Kronoberg, liksom övriga regioner i Sverige, står inför stora utmaningar vad gäller kompetensförsörjning. Region Kronobergs verksamhet är komplex och personalintensiv. Andelen äldre personer ökar i större omfattning än antalet personer i arbetsför ålder. För att möta detta krävs nya arbetssätt och samarbeten.

I omställningen ska chefer gå före och visa vägen. I takt med att nya arbetssätt införs behöver gamla arbetssätt fasas ut. Det är i omställningsarbetet verksamheten ser vilken kompetensutveckling som är nödvändig för redan befintliga medarbetare, och vilken kompetens som verksamheten behöver tillföra.

För att kunna behålla befintliga medarbetare ska Region Kronoberg uppfattas som en attraktiv arbetsgivare där medarbetare stannar kvar och vill vara en del av utvecklingen, utifrån sin kompetens och verksamhetens behov.

Nuläge

Arbetet med att möta verksamhetens kompetensutmaning tar sin utgångspunkt i SKR:s nio strategier för kompetensförsörjning. Strategierna utgår från den attraktiva arbetsgivaren, att hitta nya lösningar samt ett hållbart arbetsliv. De nio strategierna ramar in det målmedvetna arbetet för att även över tid kunna erbjuda en verksamhet som tillgodoser invånarna med tjänster som är av hög kvalitet och som är oberoende av hyrpersonal, vilket skapar förutsättningar för en god arbetsmiljö för regionens medarbetare.

Attraktiv arbetsgivare

Som attraktiv arbetsgivare visar Region Kronoberg förtroende för verksamheten och dess medarbetare. Vi erbjuder en hälsofrämjande arbetsplats med goda förutsättningar för medarbetare att utföra sitt arbete, växa inom organisationen och bidra till utveckling. Som attraktiv arbetsgivare har regionen ett enhetligt medarbetarerbjudande, som är långsiktigt och hållbart över tid.

Kompetensförsörjning utifrån medarbetarnas hela arbetsliv

Kompetensförsörjning och medarbetarutveckling utgår från synsättet:
"Attrahera-Rekrytera-Introducera-Utveckla-Behålla-Avsluta".

Att erbjuda olika former av verksamhetsförlagd praktik, och att vårt sätt att ta hand om praktikanter håller hög kvalitet, är av betydelse när det gäller att både attrahera och rekrytera blivande medarbetare.

Regionen arbetar aktivt för att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare. De yrken som finns inom regionen ska vara kända och upplevas som attraktiva.

Vi ska rekrytera på ett professionellt sätt med kompetensen i fokus. Alla som söker arbete i Region Kronoberg ska få en positiv upplevelse av organisationen, oavsett om man blir erbjuden det sökta arbetet eller inte.

En god introduktion är en förutsättning för att snabbt kunna prestera i sin yrkesroll, trivas och känna trygghet.

Seniora medarbetares kompetens ska tas omhand. Att medarbetare stannar kvar länge i arbetslivet skapar förutsättningar för andra att vara handledare och mentorer bredvid befintliga arbetsuppgifter.

Vi ska erbjuda chefer och medarbetare kompetensutveckling, främst utifrån organisationens och verksamhetens behov, men även utifrån den egna professionella utvecklingen. Medarbetarna ska kunna arbeta på toppen av sin kompetens utifrån verksamhetens behov. Rätt använd kompetens möjliggör en effektiv resursanvändning. Ny kunskap tillkommer löpande och det livslånga lärandet inom organisationen tillför värde för invånarna och arbetsglädje för medarbetarna.

Regionen strävar efter att öka antalet doktorander och disputerade medarbetare. Syftet är att stärka den vetenskapliga förankringen i klinisk praxis, för att utveckla vården och säkerställa en god och jämlik vård. Insatser pågår i vårdens vardag för att på bästa sätt tillvarata befintlig forskarkompetens samt integrera forskning, utveckling och utbildning.

Ett aktivt medarbetarskap

Region Kronobergs medarbetaridé tydliggör vad som definierar ett gott medarbetarskap inom regionen, vilka förväntningar som finns på varandra och vilka rättigheter och skyldigheter medarbetare i Region Kronoberg har.

Ett aktivt medarbetarskap är en förutsättning för att verksamheten ska fungera väl, och för att klara av att anpassa sig till nya förutsättningar och krav. För att nå verksamhetens mål är det angeläget att medarbetarna är delaktiga, engagerade och ansvarstagande, såväl på individ- som på gruppnivå. Genom kunskap och förståelse ökar medvetenheten om vilka

beteenden som leder till ett utvecklande medarbetarskap, samt hur var och ens insats bidrar till verksamhetens utveckling och resultat.

Samverkan ska vara en naturlig del i verksamheten. För att uppnå detta krävs en god dialog mellan arbetsgivare och fackliga förtroendevalda om verksamhetens mål, resurser och arbetsmiljö. Delaktighet genom samverkan främjar en god arbetsmiljö och bidrar till verksamhetens utveckling.

Ett tydligt och hållbart chefskap

Region Kronobergs chefer har en avgörande betydelse för att regionen som organisation ska nå verksamhetens mål och samtidigt uppfattas som en attraktiv och utvecklande arbetsplats. De närmaste åren kommer chefer att behöva lägga mer fokus på verksamhetsutveckling och nya arbetssätt. Detta behöver mötas upp av tydliga stödfunktioner, hållbara uppdrag och ett rimligt antal underställda medarbetare.

Region Kronobergs chefer behöver vara modiga och motiverade. Regionens ledaridé tydliggör det gemensamma förhållningssättet – vad det innebär att vara chef och ledare i Region Kronoberg och vad som förväntas. Ledaridén är ett viktigt styrdokument som löper som en röd tråd genom rekrytering, introduktion och när cheferna rustas vidare, till exempel genom regionens chef- och ledarskapsprogram, chefsdagar och ledningsgruppsutveckling.

En verksamhet präglad av god arbetsmiljö

En god arbetsmiljö är grunden för ett långt och hållbart arbetsliv. Region Kronoberg strävar efter att ständigt förbättra medarbetarnas arbetsmiljö både organisatoriskt, socialt och fysiskt. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska vara en naturlig del av rutiner och arbetssätt i den dagliga verksamheten.

Region Kronoberg har som mål att skapa attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser, där medarbetare trivs, mår bra och utvecklas i yrkesrollen. På så sätt skapas en god hälsa och ett hållbart arbetsliv för medarbetarna. Hälsofrämjande arbetsplatser fokuserar på god hälsa, förebygger ohälsa och stödjer rehabilitering på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Mål och mått

PERSPEKTIV: MEDARBETARE

Mål: Vara en attraktiv arbetsgivare

<i>Mätetal</i>	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Sjukfrånvaro %	5,4 %	5 %	5 %		6,4 % ¹
Faktisk sysselsättningsgrad (%)	85,3 %	86,0 %	87,0 %		*2
Hållbart medarbetarindex (HME)	78,5	80	80		78 ³

¹ SKR, Sveriges kommuner och regioner, Sjukfrånvaroredovisningen 2023, Jönköping, Kalmar, Halland och Dalarna.

² Jämförelsetal finns ej.

³ Kolada, Hållbart Medarbetarengagemang (HME). Snittet för inrapporterade regioner.

Prioriterade uppdrag

Uppdrag	Ansvarig nämnd	Tidplan	Ekonomisk konsekvens
Arbeta med friskfaktorer Löpande redovisa arbetet såsom insatser inom ramen för arbetsmiljöarbetet, kunskapshöjande insatser samt insatser för att stärka chefers förutsättningar. Metoder och mätetal för att följa arbetet ska tas fram.	RSPU/samtliga nämnder	2025	Inom ram
Ta fram aktiviteter och åtgärder för att möta kompetensutmaningen utifrån den övergripande kompetensförsörjningsplanen Utifrån den övergripande kompetens-försörjningsplanen ska verksamheterna arbeta med att stärka behållarperspektivet genom att: - använda kompetensen rätt - prioritera arbetsmiljöarbetet - stödja medarbetarnas kompetensutveckling - öka heltidsarbetet - förlänga arbetslivet	Samtliga nämnder	2025–2027	Inom ram
Tillsammans med fackförbunden ta fram en struktur för arbetet med uppgiftsväxling samt intensifiera arbetet Att arbeta med uppgiftsväxling är ett sätt att bättre ta tillvara på våra medarbetares kompetenser och möta rekryteringsutmaningen.	RSPU	2025	Inom ram

Genomför en översyn av lönetillägg och vid behov ta fram förslag på ändringar För att säkerställa att lönetillägg fyller sitt syfte och är så effektiva som möjligt behövs en översyn och vid behov förslag på förändringar göras.	RSPU	2025	Inom ram
---	--------------------	--------------------	------------------------

Ekonomi

Region Kronoberg ska ha en stabil ekonomi som kännetecknas av långsiktighet och hållbarhet. En långsiktigt stark ekonomi är en förutsättning för att trygga verksamheten, och därmed ge invånarna i regionen en god service. Vi ska erbjuda en kvalitativ, säker och lättillgänglig hälso- och sjukvård, välfungerande kollektivtrafik, en levande region samt ett rikt kulturutbud.

Region Kronoberg har sedan regionbildningen 2015 fram till och med 2022 redovisat positiva resultat och haft en ekonomi i balans. Men för 2023 samt 2024 redovisas negativa resultat, vilket även har minskat det egna kapitalet. Likt övriga kommuner och regioner har Region Kronobergs ekonomi påverkats kraftigt av den höga inflationstakten och konjunkturedgången under 2022 och 2023. Detta har medfört att regionens kostnadsläge ökat. Framför allt är det pensionskostnaderna som påverkats och nästan dubblerats under 2023 och 2024.

Region Kronoberg ska även i framtiden ha en hållbar ekonomi i balans och åter redovisa positiva resultat. Vi ska ha en stark ekonomisk ställning, och inte riskera att vältra över kostnader på framtida generationer. För att lyckas med detta krävs att kostnadsutvecklingen i verksamheterna anpassas till utvecklingen av skatteunderlaget, och att de ekonomiska ramarna inte överskrids.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär en god måluppfyllelse av såväl regionens finansiella som verksamhetsmässiga mål, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt att vi hanterar ekonomiska frågor i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Begreppet god ekonomisk hushållning har alltså både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Region Kronoberg ska kunna hantera konjunktursvängningar och ha en stark handlingsfrihet. Därför är det viktigt att bygga upp reserver i form av eget kapital, vilket kräver ett positivt resultat över tid. Det ekonomiska resultatet ska också vara tillräckligt stort för att klara pensionsutbetalningar, investeringar och kompetensförsörjning i framtiden.

En förutsättning för en god ekonomisk hushållning är att det finns ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effektivitet. För att åstadkomma detta samband krävs bland annat en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap samt tydliga och mätbara mål. Det krävs även rättvisande och tillförlitlig redovisning och uppföljning som ger information om avvikelser gentemot målen.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Regionens ekonomiska planering ska utgå från de förhållanden som bedöms gälla för Region Kronoberg vad gäller befolkningsutveckling, investeringsbehov och ekonomisk ställning.

Långsiktig ekonomisk stabilitet i fokus

För att Region Kronoberg ska lyckas upprätthålla en god ekonomisk hushållning krävs en långsiktig planering samt hushållning med tillgängliga resurser. Nya satsningar och investeringar i verksamheten ska ha långsiktig ekonomisk stabilitet i fokus.

Kostnadseffektiva verksamheter

Region Kronobergs verksamheter ska vara kostnadseffektiva. Region Kronoberg ska förvalta skattemedlen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt när vi bedriver hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, regional utveckling och kultur. Det innebär att klara sin budget och inte förbruka mer än de resurser som finns tillgängliga.

Det måste finnas en balans mellan verksamhetens uppdrag, personalkostnader och ekonomiska ramar för att behålla en långsiktig och stabil utveckling.

Mål och mått

PERSPEKTIV: EKONOMI

Mål: En hållbar ekonomi i balans

<i>Mätetal</i>	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Resultat, (%) i förhållande till skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag	-1,8 %	2,0 %	2,0%		-2,4 % ⁴
Soliditet, (%), (inkl ansvarsförbindelse för pensioner inom parantes)	32 % (2 %)	32 % (3 %)	34 % (4 %)		27 % (-5 %) ⁵
Självfinansieringsgrad investeringar, (%)	25 %	100 %	100 %		22,1 % ⁶
Genomsnittlig likviditet (mnkr)	1 683 mnkr	>500 mnkr	>500 mnkr		* ⁷

⁴ Region Kronobergs årsredovisning 2023 samt ekonomiavdelningen, jämförelsetalet är rikssnittet år 2023.

⁵ Region Kronobergs årsredovisning 2023 samt ekonomiavdelningen, jämförelsetalet är rikssnittet år 2023.

⁶ Region Kronobergs årsredovisning 2023 samt ekonomiavdelningen, jämförelsetalet är rikssnittet år 2023.

⁷ Jämförelsetal finns ej.

Prioriterade uppdrag

Uppdrag	Ansvarig nämnd	Tidplan	Ekonomisk konsekvens
Utred förutsättningarna för att införa fler resultatenheter Genom att införa fler särskilda resultatenheter ges större självständighet och ansvar för ekonomin och verksamhet till respektive enhet. Möjligheten att införa fler resultatenheter behöver först utredas.	RS	2025	Inom ram
Utred möjligheten för att införa en lokal tillgänglighetspeng Det är viktigt att tillgängligheten är hög. Genom ekonomiska incitament kan arbetet mot förbättrad tillgänglighet stärkas.	HSN	2025	Inom ram
Motverka välfärdsbrottslighet Arbetet för att säkerställa att verksamhet som finansieras med skattepengar inte bedrivs av kriminella behöver stärkas. Det finns idag kriminella som bedriver exempelvis vårdcentraler och vaccinationsmottagningar.	Samtliga nämnder	2025	Inom ram
Förbättrad bolagsstyrning Ta fram en modell för hur ägardirektiv och resultat för Region Kronobergs hel- och delägda bolag ska framgå i framtida budgetar och årsredovisningar. Syftet är att hitta en tydlig struktur för återslagrapportering av hur det går för bolagen samt hitta en form för att mer regelbundet se över ägardirektiven så att dessa hålls aktuella.	RS	2025	Inom ram

Minska hyrberoendet Hälso- och sjukvårdsnämnden ska arbeta aktivt med att minska beroendet av hyrpersonal samt sätta mål, följa upp och redovisa ordinarie personal, vikarier och hyrpersonal jämfört med budgeterade tjänster.	HSN	2025	Inom ram
---	------------	-------------	-----------------

Hälso- och sjukvård samt tandvård

Hälso- och sjukvården i Region Kronoberg ska vara tillgänglig, samordnad och trygg. *Du ska känna dig säker på att du kommer i kontakt med vården när du är sjuk.* Hos oss är patienten i fokus och vårdkedjan sömlös.

Hälso- och sjukvårdens grunduppdrag utgår från lagar, nationella styrdokument, vetenskap och beprövad erfarenhet, beslutade mål och uppdrag, samt tillgängliga resurser. Inom hälso- och sjukvården i Region Kronoberg finns fem verksamhetsområden: sjukhusvård, primärvård, psykiatri & rehab, rättspsykiatri samt tandvård.

Delar inom hälso- och sjukvården och tandvården bedrivs även i privat regi via vårdval, eller via avtal med privata vårdgivare. Vårdval ska bidra till att stärka patientens ställning, öka mångfalden i vården och stimulera en personcentrerad utveckling.

Hälso- och sjukvård samt tandvård fungerar överlag bra i Sverige. Exempelvis står sig de medicinska resultaten väl i jämförelse med andra länder. Samtidigt finns det flera utmaningar, till exempel problem med kompetensförsörjning, en hög belastning på vårdplatser och brister i samordning mellan olika huvudmän och vård- och omsorgsgivare.

Region Kronoberg ska erbjuda en tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård med hög kvalitet. Behovet av en samhällsgenomgripande omställning är ett faktum. Ägandeskapet för omställningen behöver stärkas i *hela* organisationen, eftersom samtliga ansvarsområden inom Region Kronoberg löpande behöver anpassa sig till de rådande omständigheterna.

Omställningen rör alla delar av invånarens väg, genom hela hälso- och sjukvårdssystemet. Den gemensamma målsättningen är att få till stånd en fokusförflyttning; från organisation till fokus på person och relation, från isolerade vård- och omsorgsinsatser till samordning utifrån personens behov, från reaktiv till proaktiv och hälsofrämjande, samt från invånare som passiva mottagare till aktiva medskapare.

Kvinnors vård

Generellt har kvinnosjukvården länge varit åsidosatt. Att vara kvinna kan ha stor betydelse för hälsan och tillgången till sjukvård. Det finns exempelvis många tillstånd och sjukdomar som särskilt eller endast drabbar flickor och kvinnor genom hela livet. Av olika anledningar gör kvinnor också fler besök i hälso- och sjukvården än män och antalet anmälningar till patientnämnden, även med hänsyn tagen till fler antal besök, är högre för kvinnor än för män. Region Kronoberg behöver utveckla och förbättra arbetet med kvinnors hälsa generellt och kvinnosjukvården i synnerhet. Vi har beslutat om att ta fram en förlossningsplan för att förbättra förlossningsvården. Samtidigt genomför vi kontinuerligt jämställdhetsanalyser för att upptäcka eventuell ojämställdhet.

Barns psykiska hälsa

I dagens samhälle ser vi att barn och unga mår allt sämre. Det finns flera faktorer som kan förklara denna utveckling – minskad fysisk aktivitet, ökad skärmtid och förändrade skolkrav är några av de mest påtagliga. Antalet barn som söker sig till första linjens vård och vidare till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) ökar ständigt. Det har aldrig någonsin varit så många barn och unga som tagits om hand inom BUP.⁸

För att säkerställa att alla barn får den hjälp och behandling de behöver i tid, måste vi genomföra flera åtgärder. Vi stärker den första linjens vård, primärvården, genom att tillföra 5 miljoner kronor till familjehälsan. Samtidigt satsar vi ytterligare 38 miljoner på att förstärka BUP, vilket gör det möjligt att öka kapaciteten och därmed minska väntetiderna.

Utöver dessa ekonomiska satsningar behöver vi också utveckla nya arbetssätt. Vi kommer att samarbeta aktivt med skolorna för att se till att stöd och hjälp når de barn som behöver det, så tidigt som möjligt.

⁸ [Psykiatri i siffror - kartläggning av barn- och ungdomspsykiatri 2023 \(skr.se\)](#) (Sida 4)

Närmare kronobergaren – utvecklingsstrategi för hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvårdens långsiktiga utvecklingsstrategi *Närmare kronobergaren* sätter riktningen för organisationens omställningsarbete. Sedan 2024 införlivas omställningens utvecklingsinitiativ i ordinarie processer. Dessa ska i kombination med övriga budgetuppdrag och mätetal driva utvecklingen för att nå målen. Region Kronobergs övriga strategier och program, samt hälso- och sjukvårdens verksamhetsplan, utgör tillsammans riktning för planering och uppföljning.

Närmare kronobergaren bygger på länsinvånarnas behov, aktuella kunskaper, nationella utredningar samt samlade erfarenheter från vårdens kontinuerliga utveckling. Fyra huvudsakliga inriktningar, med tretton tillhörande löften, beskrivs i strategin.

Organisatoriskt ska det finnas ett tydligt fokus på öppen vård, med primärvården som nav. Det enskilda vårdförloppet ska vara personcentrerat och sammanhållet – även om flera verksamheter är involverade. Invånaren ska mötas av medarbetare som kan arbeta med arbetsglädje och på toppen av sin kompetens.

Verksamhetsområden

Sjukhusvård

Sjukhusvården i Region Kronoberg håller god kvalitet och är i ständig utveckling, bland annat inom medicinsk teknik. Tillgängligheten är i förhållande till riket överlag på en god nivå, men vi ska ständigt arbeta för att korta köer och väntetider. Produktions- och kapacitetsplanering ska användas för att jämnna ut toppar, så att arbetsbelastningen blir jämnare och kapaciteten högre med givna resurser.

Rätt använd kompetens, eller uppgiftsväxling, ska genomföras för att nyttja medarbetarnas kompetens på bästa sätt. Det handlar om förflyttning av arbetsuppgifter mellan yrkeskategorier.

Patienternas ställning ska stärkas genom att använda patientkontrakt. Patientkontrakt är en dokumenterad överenskommelse som vården och patienten utformar tillsammans. Patientkontraktet ska beskriva vad som ska ske i kontakt med vården och när, samt vem patienten ska vända sig till. Hur patienten ska vara delaktig utgår från patientens egna förutsättningar och behov.

Arbetet med att minska beroendet av hyrpersonal ska fortsätta, med fortsatt satsning på utbildningstjänster och särskilda förmåner som endast tillämpas på fastanställda. Samtidigt som vi antar den gemensamma upphandlingen från SKR och därmed kan få ner kostnaden för den hyrpersonal som är kvar.

Omställningen till nära vård och arbetet med hyrreducering är tillsammans med ett antal andra åtgärder, som listas nedan, viktiga för att nå långsiktig ekonomisk balans.

- Fortsatt systematiskt arbete med riskanalyser, åtgärder och uppföljning av kvalitetsbrister.
- Gemensamma regler och principer för schemaläggning.
- Fortsatt arbete med att minska personalomsättningen och sjukfrånvaron.
- Arbete med mångbesökare i samverkan med primärvård, psykiatri och rehabilitering, samt förbättrad utskrivningsprocess med länets kommuner.

Primärvård

Primärvården är oftast det första mötet i hälso- och sjukvårdssystemet. Ambitionen är att den nivån ska vara förstahandsvalet om du är i behov av vård. Primärvården ska vara tillgänglig, både genom chatt, telefon och för ett fysiskt besök. Du som behöver ska ha en fast vårdkontakt. Är du äldre, ska det finnas en äldre-mottagning som kan möta dig och dina behov. Om du behöver vidare vård på en annan nivå i vår organisation ska det ske sömlöst.

Vårt mål är att nå socialstyrelsens riktlinjer om 1 läkare per 1100 listade patienter. Det kommer att leda till en trygg och tillitsfull relation mellan patient och vårdcentral.

Psykiatrin ska komma närmre patienten, och finnas tillgänglig i primärvården. Familjehälsan för barn och unga ska byggas ut med fler behandlare och logopeder för att kunna möta det ökade behovet hos våra barn och unga.

För att säkerställa att primärvården blir navet i framtidens vårdorganisation tillför vi 30 miljoner för att möjliggöra den förändring som behöver ske. Förflyttningen ska ske utifrån Borgholmsmodellen⁹ med målet att skapa trygga, tillitsfulla patienter.

Psykiatri och rehab

Den psykiska ohälsan breder ut sig i samhället. Studier¹⁰ uppskattar att cirka 25–30% av alla som söker vård på vårdcentral lider av psykisk ohälsa. Det är inte bara vuxna som mår dåligt. Den psykiska ohälsan ökar även bland barn och unga. Inflödet till en väg in och därefter familjehälsan och BUP har aldrig varit högre.

Region Kronoberg har kartlagt arbetet kring hur vi möter barn och unga med psykisk ohälsa. Utredningen syftar till att vården för barn och unga ska bli mer tillgänglig, få en ökad kvalitet och främja jämlikhet. Slutsatserna i utredningen visar att vi behöver förstärka första linjens psykiatri och öka samarbetet med länets skolor, för att finnas och verka närmre barnen. Därför tillför vi mer pengar för att kunna anställa fler på familjehälsan, som är primärvården inom barn och ungdomspsykiatri.

Rehabiliteringskliniken har en otroligt central roll i att hjälpa människor tillbaka till arbete och ett gott liv. I samband med svårigheterna att rekrytera till rehab-avdelningen ser Region Kronoberg över möjligheterna att bedriva rehabilitering för patienterna på ett annat vis. Under året ska ett förslag läggas fram på hur en lämplig organisering kan se ut.

Folktandvård

Folktandvårdens huvuduppgift är att skapa och bibehålla en god munhälsa hos befolkningen i Kronoberg. Vården ska ges på lika villkor och bidra till en jämlik tandhälsa för hela befolkningen.

Folktandvården har fokus på förbyggande och hälsofrämjande arbete, och har därför ett samarbete med primärvården, barnhälsovården, skolan och äldreboenden. Genom att fortsätta arbeta preventivt kan individens munhälsa stärkas, och som följd av detta minskar behovet av framtida

⁹ ”Borgholms Hälsocentral har format ett arbetssätt utifrån patientens upplevelse och behov. Det är en sömlös vård där vårdkedjan hålls ihop och där patienten kan känna trygghet i att vården är nära. Arbetssättet har fått namnet Borgholmsmodellen.” (SKR [7585-694-0.pdf \(skr.se\)](#))

¹⁰ Vård vid depression och ångestsyndrom 2019, Sida 78, Socialstyrelsen.

tandvård. Ett sätt kan vara att öka samarbetet med förskolan för att tidigt säkerställa att så många barn som möjligt borstar tänderna.

Folktandvården fortsätter prioritera utifrån riskbedömningar, för att hinna ta hand om de patienter som behöver tandvård. Den digitala tillgängligheten till folktandvården ska öka och utveckling och användning av olika digitala verktyg fortsätter.

Rättspsykiatri

Rättspsykiatriska regionkliniken tar, utöver regionuppdraget, emot patienter från hela landet. Klinikens målsättning är att bedriva en god och patientsäker vård i ständig utveckling, med en hög tillgänglighet och rimlig beläggning. För att verksamheten ska bedrivas enligt vetenskap och beprövad erfarenhet, genomsyras all vårdutveckling av ett nära samarbete med klinikens forskningsenhet.

I samband med bygget av den nya vårdbyggnaden K8 får vi möjlighet till en mer sammanhållen vårdprocess för rättspsykiatriska patienter från Kronobergs län, med ambitionen att bland annat kunna minska slutenvårdsdygnet.

Klinikens hälsocentral följer patienter som redan har, men också de som löper risk för, diabetes, hjärt-kärlsjukdom, övervikt med mera. Målsättningen är att stärka det sjukdomsförebyggande arbetet utan att belasta Region Kronobergs primärvård.

Forskningsenhetens arbete är tätt kopplat till vårdverksamheten. Forskningen berör områden som patienters och medarbetares upplevelser av patientdelaktighet i den rättspsykiatriska vården samt etiska aspekter av personcentrerad vård i en rättspsykiatrisk kontext.

Mål och mått

PERSPEKTIV: INVÅNARE

Mål: Förtroendet för verksamheten ska vara högt

<i>Mätetal</i>	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Förtroendet för hälso- och sjukvården enligt Hälso- och sjukvårdsbarometern	56 %	65 %	70 %		73,5 % ¹¹

Mål: Vården är till för alla

<i>Mätetal</i>	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Andel patienter som får en medicinsk bedömning av legitimerad personal inom 3 dagar i primärvården	85 %	86 %	87 %		88,75 % ¹²
Andelen besvarade samtal i förhållande till hur många som har ringt inom vårdcentralerna.	91,7 %	95 %	96 %		91,5 % ¹³
Andel väntande patienter till första besök inom planerad specialiserad vård som väntat 90 dagar eller kortare	72 %	73 %	74 %		65 % ¹⁴
Andel väntande patienter till operation/åtgärd inom planerad specialiserad vård som väntat 90 dagar eller kortare	77 %	80 %	81 %		55 % ¹⁵

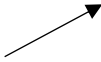
¹¹ Hälso- och sjukvårdsbarometern 2023, jämförelsetal för regionerna; Dalarna, Jönköping, Kalmar, Halland.

¹² SKR: Väntetider inom vården, 2023, jämförelsetal för regionerna: Dalarna, Jönköping, Kalmar och Halland.

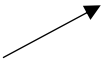
¹³ SKR: Väntetider inom vården, 2023, jämförelsetal för regionerna: Dalarna och Jönköping.

¹⁴ KOLADA, 2023 Jämförelsetalet är nationellt medelvärde.

¹⁵ KOLADA, 2023 Jämförelsetalet är nationellt medelvärde.

Andelen patienter som fått vård (utredning) inom vårdval BUP inom 30 dagar.	5 %	10 %	15 %		30 % ¹⁶
Andelen patienter som fått vård (behandling) inom BUP inom 30 dagar	35 %	40 %	45 %		24 % ¹⁷

Mål: Invånarna är aktiva och medskapande i hälsa och vård

<i>Mätetal</i>	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	2022: 74,1 %	75 %	76 %		2022: 73,4 % ¹⁸
Andelen listade 50 åringar som har deltagit i riktade hälsosamtal	28,4 %	30 %	32 %		* ¹⁹

¹⁶ Statistik hämtad från [Barn- och ungdomspsykiatri \(BUP\) | Väntetider i vården | SKR](#). Jämförelsetal är medelvärdet för Jönköping, Kalmar, Dalarna och Halland.

¹⁷ Statistik hämtad från [Barn- och ungdomspsykiatri \(BUP\) | Väntetider i vården | SKR](#). Jämförelsetal är medelvärdet för Jönköping, Kalmar, Dalarna och Halland.

¹⁸ Jämförelsetal med nationella siffran för år 2022. Statistik hämtad från Kolada.

¹⁹ Jämförelsetal finns ej.

PERSPEKTIV: PROCESSUTVECKLING OCH PRODUKTION

Mål: Vården är nära och samordnad

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Andel vårdtillfällen för patienter 65 år eller äldre där oplanerad återinskrivning skett inom 30 dagar	16 %	12 %	10 %		*20
Kontinuitetsindex för besök hos läkare för kroniska diagnoser de senaste 18 månaderna (primärvård)	0,34	0,35	0,36		0,37 ²¹
Hållbart säkerhetsengagemang (mått patientsäkerhet)	77	78	79		*22
Andelen av befolkningen med fast vård- och läkarkontakt	17,5 %	18,5 %	19,5 %		*23

²⁰ Jämförelsetal finns ej.

²¹ Jämförelsetal med den nationella siffran för år 2023. Statistik hämtad från Medrave.

²² Jämförelsetal finns ej.

²³ Jämförelsetal finns ej.

Prioriterade uppdrag

Uppdrag	Ansvarig nämnd	Tidplan	Ekonomisk konsekvens
Fortsätta arbetet med rekrytering av läkare utifrån nya arbetstidsdirektiven Det nya arbetstidsdirektivet om dygnsvila för läkare gör att ytterligare 22 läkare behöver anställas. De allra flesta läkare behövs på Ljungby lasarett.	HSN	2025	40,0 mnkr
Inför organiserad prostatacancer testning I Kronoberg drabbas årligen omkring 270-290 män av prostatacancer. Genom att införa ett så kallat PSA-test, vilket är ett prostatablodprov, kan prostatacancer upptäcks tidigare och öka chanserna för att bli botad.	HSN	2025	5,0 mnkr
Skala upp screeningen för tjock- och ändtarmscancer I Kronoberg får idag personer i åldern 60-74 erbjudande om att göra en hemprovtagning för eventuell förekomst av osynligt blod i avföringen. Ambitionen är att kunna erbjuda fler åldersgrupper screening.	HSN	2025	2,0 mnkr
Förstärkning av primärvården Region Kronoberg är idag en av de regioner som lägger minst pengar på vårdcentralerna sett till antal invånare. Primärvården behöver stärkas för att kunna uppfylla målsättningen om att vara navet i vården.	NFV	2025	30 mnkr

Stärka Barn- och ungdomspsykiatrin Köerna till Barn- och ungdomspsykiatrin, BUP, behöver minska för att säkerställa att barn och unga som mår dåligt får stöd och hjälp.	NFV	2025	22 mnkr
Ny ambulansstation i Strömsnäsbruk Det nya hyresavtalet för ambulansstationen innebär nya lokaler för verksamheten.	HSN	2025	0,9 mnkr
Ny familjecentral i Alvesta och Växjö Nya familjecentraler ska etableras i Alvesta tätort samt i stadsdelen Teleborg i Växjö kommun. En familjecentral innebär samlokalisering av mödrahälsovård, öppen förskola, barnhälsovård och förebyggande socialtjänst.	HSN	2026	1,0 mnkr
Inför avgiftsfri TBE-vaccinering för barn och unga i Region Kronoberg I Sverige har antalet TBE-fall ökat de senaste åren och år 2023 konstaterade åtta fall i Kronoberg, vilket är en fördubbling från förra året innan.	HSN	2025	5,0 mnkr
Läkemedelsrobot på sjukhusen Läkemedelsrobot har tidigare använts i omsorgen runt om i länet. Nu är det även dags att ta in det till sjukhusen.	HSN	2025	6,0 mnkr

Satsning på familjehälsan Vi utökar resurserna till familjehälsan för att flera barn och unga ska få hjälp i tid. Satsningen innebär bland annat fler logopeder och behandlare till primärvården.	HSN	2025	5 mnkr
Höjd grundbemanning på akuten Antalet medarbetare på akuten behöver öka och för att lyckas med det behöver grundbemanningen öka för att minska belastningen på vår personal. Det handlar dessutom om att erbjuda våra medarbetare återhämtning och tid för reflektion efter perioder med hög arbetsbelastning.	HSN	2025	5 mnkr
Utred hur arbetet med organdonation kan stärkas Utred vad som krävs för att förbättra sjukvårdens förutsättningar att arbeta mer aktivt med frågan om organdonation. Utredningen ska särskilt undersöka behovet av utbildning, riktade insatser mot befolkningen samt samverkan med andra regioner som exempelvis en gemensam jourlinje för donationsfrågor.	HSN	2025	0,5 mnkr

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken ska verka för att skapa en attraktiv och hållbar region, med goda förutsättningar för ett bra och fungerande vardagsliv. Kollektivtrafiken bidrar till ökad jämlikhet och jämställdhet genom att skapa tillgänglighet till arbete, studier, service, fritid och rekreation för regionens invånare och besökare, utifrån deras olika behov och förutsättningar. Förutom en god kollektivtrafik inom länet ställer Kronobergs centrala läge i Sydsverige stora krav på bra kollektiva förbindelser till och från Kronobergs grannregioner. Pendlingen över länsgränserna är stor. Genom samarbete i de tre regional- och lokaltågssystemen Öresundståg, Krösatåg och Pågatåg bidrar Region Kronoberg till ett sammanknutet Sydsverige.

Inom länstrafikens verksamhet finns linjelagd busstrafik, tågtrafik i samarbete med Kronobergs grannregioner, kompletterings-/närtrafik och sjukresor inom Kronoberg. Efter en särskild överenskommelse mellan regionen och respektive kommun utför länstrafiken också skolskjutstrafik, färdtjänst- och riksferietjänsttransporter samt tillståndsgivning för färdtjänst och riksferietjänst. Länstrafiken Kronoberg är även kollektivtrafikmyndighetens expertstöd. Region Kronoberg är regional kollektivtrafikmyndighet i länet och ansvarar för att ta fram det regionala trafikförsörjningsprogrammet

Nuläge

I december 2023 startade ny stads- och regionbusstrafik inom ramen för det nya linjetrafikavtalet. Avtalet sträcker sig över tolv år och omfattar alla linjelagd busstrafik i Kronoberg. Under kommande år blir ett prioriterat område att på olika sätt arbeta för att öka länstrafikens intäkter. Det görs på olika sätt; dels genom taxejusteringar, men också genom insatser för att göra kollektivtrafiken mer attraktiv. Det pågår flera olika utredningar om hur kollektivtrafiken i länet kan förbättras, så att fler väljer att resa.

Inom tågtrafiken har vi startat ny trafik med Krösatågen mellan Växjö och Kalmar. Under 2025 kommer nya krösatågsfordon att sättas i trafik, nytt avtal om drift och underhåll av Öresundstågstrafiken startar och upphandling av nya Öresundstågsfordon ska genomföras. Dessa kommer att vara i trafik från 2030. Arbetet med kollektivtrafiken kräver samverkan mellan en stor mängd aktörer som på olika sätt är berörda eller involverade. Ett exempel är busshållplatser som kommuner och Trafikverket ansvarar för. Många hållplatser i länet behöver rustas upp och tillgänglighetsanpassas. En god standard på hållplatserna är avgörande för kollektivtrafikens attraktivitet, och detta är därför en prioriterad fråga under kommande år.

Mål och mått

PERSPEKTIV: INVÅNARE

STRATEGISKT OMRÅDE – ATTRAKTIV KOLLEKTIVTRAFIK

Mål: Ökad trygghet i kollektivtrafiken samt på väg till och från den

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Kunder - För de flesta resor jag gör, vet jag hur jag kan åka kollektivt enligt Kollektivtrafikbarometern *	85 %	86 %	87 %	↗	90 % ²⁴
Allmänhet - För de flesta resor jag gör, vet jag hur jag kan åka kollektivt enligt Kollektivtrafikbarometern *	62 %	64 %	65 %	↗	76 % ²⁵

Mål: Ökad nöjdhet hos resenärer och allmänheten

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Kunder - Nöjd kund-index (NKI) buss/tåg enligt Kollektivtrafikbarometern*	66 %	68 %	70 %	↗	58,5 % ²⁶
Nöjd kund-index (NKI) Serviceresor enligt Barometern för anropsstyrd trafik*	89 %	90 %	90 %	↗	90 % ²⁷

²⁴ Kollektivtrafiksbarometern Årsrapport 2023, rikssnittet.

²⁵ Kollektivtrafiksbarometern Årsrapport 2023, rikssnittet.

²⁶ Kollektivtrafiksbarometern Årsrapport 2023, Jönköping, Halland, Kalmar och Dalarna.

²⁷ ANBARO Årsrapport 2023 – Barometer för anropsstyrd trafik, rikssnittet.

Mål: Stärkt tillgänglighet i länet till service, fritid, arbete och studier

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Kunder - Avgångstiderna passar mina behov enligt Kollektivtrafikbarometern *	57 %	59 %	63 %	➔	66 % ²⁸
Allmänhet - Avgångstiderna passar mina behov enligt Kollektivtrafikbarometern *	37 %	39 %	41 %	➔	52 % ²⁹

***Definitioner enligt Kollektivtrafikbarometern och barometern för anropsstyrd trafik:**

I undersökningarna redovisas de svarande som ger betyg 4–5 som nöjda och de som ger betyg 1–2 som missnöjda. De som ger betyg 3 anses varken vara nöjda eller missnöjda och redovisas inte i resultatet. Utfall och målvärde för mätetalen avser procentuell andel som har gett betyg 4 eller 5.

Definitioner av kund respektive allmänhet enligt kollektivtrafikbarometern:

Kunder: Personer som reser minst varje månad med kollektivtrafiktrafikbolaget.

Allmänhet: Samtliga svarande, dvs både kunder och icke-kunder.

PERSPEKTIV: PROCESSUTVECKLING OCH PRODUKTION
STRATEGISKT OMRÅDE – KLIMATSMART OCH RESURSEFFEKTIV
KOLLEKTIVTRAFIK

Mål: Kollektivtrafikens marknadsandel ska öka till minst 16 procent 2030

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Kollektivtrafikens marknadsandel (av det motoriserade resandet)	14 %	15 %	16 %	➔	14 % ³⁰

Mål: En hållbar ekonomi i balans

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Självfinansieringsgrad kollektivtrafik (%)	42,9 %	50 %	50 %	➔	* ³¹

²⁸ Kollektivtrafiksbarometern Årsrapport 2023, rikssnittet.

²⁹ Kollektivtrafiksbarometern Årsrapport 2023, rikssnittet.

³⁰ Kollektivtrafiksbarometern Årsrapport 2023, Jönköping, Halland, Kalmar och Dalarna.

³¹ Jämförelsetal finns ej.

Prioriterade uppdrag

Uppdrag	Ansvarig nämnd	Tidplan	Ekonomisk konsekvens
Utred möjligheten att utöka antalet avgångar med Öresundståg under helgerna På helgerna finns det idag en stor efterfråga på att resa med Öresundstågen, vilket idag resulterar i att på ett antal avgångar räcker inte sittplatserna till för alla resenärer. Med anledning av detta finns behov av att utreda möjligheten att utöka antalet avgångar med Öresundståget på helgerna.	TN	2025	Inom ram
Inför reklam på bussarna Skärmar och fysiska ytor på bussarna ska användas i högre utsträckning för försäljning av reklamplatser, exempelvis baksidan av bussarna. Resurserna ska användas för att hålla nere biljettpriser och genomföra en trygghetssatsning.	TN	2025	Uppskattad intäkt 1 mnkr
Genomför en trygghetssatsning Alla resenärer ska känna sig trygga när de reser med kollektivtrafiken. En utredning ska därför genomföras som syftar till att hitta förslag på åtgärder för att förbättra tryggheten. Utifrån utredningen kommer flera trygghetsskapande insatser genomföras.	TN	2025	1 mnkr (inom ram)
Fortsätta arbetet med att hitta nya resenärer och arbeta med riktade insatser Trafiknämndens pågående arbete med att hitta nya resenärer och arbeta genom riktade insatser ska fortsätta.	TN	2025	Inom ram

Inför ett busstopp och hållplats vid idé och kunskapscentrum i Växjö kommun Idé- och kunskapscentrum i Växjö kommun saknar idag ett busstopp och en hållplats. Vilket försvårar möjligheten att resa med kollektivtrafiken dit.	TN	2025	1 mnkr (inom ram)
Revidering av regionalt trafikförsörjningsprogram Befintligt trafikförsörjningsprogram med bilagor revideras. Programmets inriktningar, strategier och mål ses över och revideras vid behov.	RS	2025	Inom ram
Utred möjligheten att införa en sommarbiljett I flera sydsvenska regioner, exempelvis Kalmar, Skåne och Blekinge finns det under sommaren möjlighet att köpa en periodbiljett över sommaren och erbjuds till ett förmånligare pris. Detta vill vi utreda samt möjligheten att lägga till andra regioner i kortet.	TN	2025	Inom ram

Regional utveckling

Regional utvecklingsstrategin

Regionala utveckling verkar för att stärka utveckling och tillväxt inom regionen. Antingen med sina bolag eller direkt med hjälp av sin RUS, regionala utvecklingsstrategi, som är vägledande i vilken riktning regionen ska utvecklas.

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) som har tagits fram i samverkan med länets kommuner och andra aktörer ska beslutas i november 2024 och ska gälla från den 1 januari 2025 och framåt. Under 2025 inleds därmed arbetet med implementering av RUS och den ska prägla arbetet i den regionala utvecklingen i många år framöver.

Samverkan, beredskap och internationellt arbete

Vi är naturligtvis påverkade av vår omvärld och allt som händer omkring oss. Beredskapsfrågor och förmågan att hantera utmaningar och kriser av olika slag måste vara prioriterade, och här är samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra myndigheter centrala delar för en motståndskraftig region.

Region Kronoberg må vara en av landets minsta regioner, men är trots det en av Sveriges främsta exportregioner. Att samverka internationellt är därför av stor vikt för vår region, och vi ska stärka upp kontakterna inom EU och i de samarbetsorgan där vi är involverade. Brysselkontoret, Euroregion Baltic och Interreg South Baltic är bara några exempel på arenor där vi är och ska fortsätta vara en aktiv och pådrivande part.

Centralt för allt som nämnts ovan är samverkan. Region Kronoberg ska bidra till att möjliggöra samverkan mellan aktörer i alla frågor där detta behövs. Vi är inte de som ensam leder den Regionala utvecklingen, men vi ska leda samarbetet aktörer emellan och skapa mötesplatser och forum där utveckling kan ske.

Näringsliv, kompetens och innovation

Näringslivet är en förutsättning för den regionala utvecklingen och tillväxten i Kronoberg och för att bemöta framtidens utmaningar. Vi har en god och nära relation med näringslivet och en medveten strategi för nyföretagande genom Företagsfabriken, Nyföretagarcentrum och Coompanion. Vi arbetar strategiskt i Region Kronoberg för att få fler företag att investera och etablera sig i Kronobergs län. Ett viktigt arbete med vår samarbetspartner Business Sweden genomförs.

Kompetensförsörjning är en utmaning för såväl privat som offentlig verksamhet. Tillsammans med arbetsmarknadens parter ska Region Kronoberg bidra till att utbildningar tas fram inom de kompetenser som saknas på Kronobergs arbetsmarknad. Två viktiga aktörer inom vår organisation är Grimslövs folkhögskola och Ryssbygymnasiet som båda bidrar i arbetet med kompetensförsörjning, men även andra aktörer inom näringsliv, akademi och offentlig sektor har mycket att bidra med, varför ett fortsatt starkt samarbete är viktigt.

Genom vårt goda samarbete med Linnéuniversitetet stärker vi innovationskraft, utveckling och nya lösningar som påverkar såväl vår region som Sverige och världen. Tillsammans med akademien arbetar vi med flera olika delar i den regionala utvecklingen, inte minst inom området skog och trä, som är en del av vår smarta specialisering.

Hållbarhet, energiomställning och infrastruktur

Arbetet inom den regionala utvecklingen präglas av hållbara lösningar. Vi ska gå i täten när det gäller att arbeta för att bli ett plusenergilän och kommer att växla upp arbetet med energiförsörjning och grön omställning.

För näringslivet, Kronobergs invånare och besökare är en väl fungerande infrastruktur av högsta vikt. Som en av huvudägarna i Småland Airport är flygplatsen av största vikt, liksom en fungerande tågtrafik. Vi är aktiva och pådrivande i samverkan med andra regioner inom Regionsamverkan Sydsverige för att lyfta och driva för oss viktiga infrastrukturfrågor. Denna samverkan fortsätter och utvecklas ännu mer. Inte minst kommer det som händer runt Fehmarn-Bält-förbindelsen mellan Danmark och Tyskland att påverka oss, och vi behöver dra nytta av de förbättringar som denna kommer att innebära.

Vi anser att en dubbelspårig järnväg mellan större delen av Växjö och Alvesta skulle vara till stor fördel för hela Kronobergs län och hela södra Sverige. Det finns flera underhålls- och utvecklingsprojekt som behöver prioriteras i regionen, men detta är ett av de mest betydelsefulla och brådskande.

Mål och mått

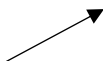
PERSPEKTIV: INVÅNARE

Mål: En större och rikare befolkning.

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelsetal
Inrikes flytt netto	- 997 st	0 st	150 st		-391 st ³²

PERSPEKTIV: PROCESSUTVECKLING OCH PRODUKTION

Mål: Ett innovativt och starkt näringsliv.

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelse
Nystartade företag	1 106 st	1 200 st	1 300 st		1 659 st ³³
Andel små och medelstora företag som vill växa	73 %	77 %	81 %		73,58 % ³⁴

Mål: Turism

Mätetal	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend	Jämförelse
Gästnätter	1 045 952 st	1 200 000 st	1 350 000 st		3 234 241 st ³⁵

³² SCB, Inrikes omflyttning mellan län efter kön och län. År 2000 – 2023, Jönköping – Kalmar – Halland – Dalarna.

³³ Tillväxtanalys, Nystartade företag 2023, Jönköping – Kalmar – Halland – Dalarna.

³⁴ Tillväxtverket, Statistik och analys – Andel små och medelstora företag som vill växa, Jönköping – Kalmar – Halland – Dalarna

³⁵ Tillväxtverket, Statistikportal – Inkvartering, Jönköping – Kalmar – Halland – Dalarna.

Prioriterade uppdrag

Uppdrag	Ansvarig nämnd	Tidplan	Ekonomisk konsekvens
Implementera den nya RUS Som ansvarig myndighet ska Region Kronoberg ha en aktuell strategi för det regionala utvecklingsarbetet som beskriver nuläge, mål och prioriteringar för att nå dit.	RUN	2025	Inom ram
Ökade resurser till flygplatsen Vi ser att Växjö Småland Airport är något som många kronobergare uppskattar och gärna väljer. Det är även en stor tillgång till regionen där vi kan använda ambulansflyg.	RS	2025	Tillskott RS ram³⁶
Stärk besöksnäringen Vi vill se fler besökare i Kronoberg, som gästar våra besöksmål och stannar fler nätter. Det gynnar hela Kronobergs näringsliv.	RUN	2025	1 mnkr
Utveckla samarbeten inom EU Utöka och söka nya samarbeten inom EU och internationellt för att stärka den regionala utvecklingen inom Region Kronoberg.	RUN	2025	Inom ram

³⁶ Summan är ej offentlig på grund av pågående förhandling mellan ägarna.

Kultur

Kultur och bildning bidrar till Region Kronobergs vision och värdegrund genom att skapa ett livskraftigt, öppet och demokratiskt Kronoberg. I Sverige är yttrandefrihet, konstnärlig frihet och varje människas rätt till kulturell välfärd skyddat i grundlag. Kultur ska finnas i hela regionen och vara tillgänglig för alla. Barn och ungdomar ska vara en prioriterad grupp. Många barn och unga möter kultur för första gången genom regionens verksamheter och det är viktigt att vi fortsätter satsa på barn och ungdomar, då de också är framtidens kulturskapare.

Det offentliga kulturuppdraget vilar på en stadig grund, med utgångspunkt i demokrati och mänskliga rättigheter samt de nationella kulturpolitiska mål som riksdagen beslutat om. Region Kronobergs kulturnämnd ansvarar för att revidera, utveckla och förvalta kulturplanen. Den regionala kulturplanen är en långsiktig kulturpolitisk strategi och en förutsättning för att ingå i den statliga kultursamverkansmodellen. Kulturplanen beskriver de prioriteringar vi gör i Kronoberg för att närma oss de långsiktiga nationella målen: *kulturpolitikens självständighetsmål, deltagandemål och samhällsmål*. Kulturnämnden ansvarar även för den konstnärliga gestaltning i våra lokaler samt att stötta delar av folkbildningen och idrottsrörelsen på regional nivå.

Nuläge

Region Kronoberg har ett starkt och aktivt kulturliv och regionen agerar tillsammans med länets åtta kommuner och regionerna i Sydsverige för ett kulturliv med bredd och spets. Region Kronoberg har få verksamheter i egen regi utan våra kulturverksamheter finns i hög grad i samverkan och samägande med såväl andra regioner som kommuner. Regionens förvaltningsmodell på kulturområdet innebär att stora delar bedrivs till exempel i form av delägda bolag som Kulturparken Småland, Musik i Syd och Regionteatern Blekinge Kronoberg.

Kronobergs kulturarv gör oss unika i vår omvärld och är en viktig del av att skapa intresse och tillväxt för vår region. Muntligt berättande, folkmusik, litteratur och glaskonst är bara några av kulturområdena där Kronoberg har en särskild ställning. Inte minst är det viktigt för en blomstrande besöksnäring. Därför är det viktigt att vårt kulturarv och våra kulturminnen är tillgängliga men också att Region Kronoberg arbetar systematiskt för att kulturarvet och kulturminnen ska underhållas, skyddas och bevaras. Betydelsen av underhåll har blivit väldigt påtaglig efter att Kronobergs slottsruin tvingats stänga på grund av risken för ras. Kronobergs slottsruin är en viktig plats i vår region där turismen behöver öka och således även attraktiviteten för platsen. Nuläget i den regionala kulturverksamheten präglas av utmaningar och nya frågor som rör robustheten vid kris eller krig. Högre kostnader för såväl våra egna kulturverksamheter som kommunerna utmanar tillgången till och efterfrågan på kultur. Konstnärlig frihet, breddat deltagande och lokalfrågor är andra utmaningar som fortfarande är aktuella inom kultursektorn.

Mål och mått

PERSPEKTIV: INVÅNARE

Mål: Alla kronobergare ska ha rätt till kulturell välfärd

<i>Mätetal</i>	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend
Andelen aktiviteter utanför Växjö kommun (kultursamverkansmodellen Kronoberg)	53 %	54 %	55 %	

Mål: Barn, unga och unga vuxna i Kronoberg ska ha rätt till kulturell välfärd på lika villkor.

<i>Mätetal</i>	Bokslut 2023	Målvärde 2025	Målvärde 2027	Önskad trend
Antal elever som besökte den regionala museiverksamheten via skolan. (kultursamverkansmodellen Kronoberg)	3 656 st	3 800 st	4 000 st	
Antal skolkonserter/föreställningar i den regionala teater-, dans- och musikverksamheten. (kultursamverkansmodellen Kronoberg, Blekinge och Skåne)	834 st	900 st	1 000 st	

Jämförelsetal har inte återfunnits i andra regioner och tas därför bort.

Prioriterade uppdrag

Uppdrag	Ansvarig nämnd	Tidplan	Ekonomi
Införa en kulturgaranti för barn och unga Modellen säkerställer och stärker barn och ungas rätt till kultur och riktas mot förskola och grundskola. Planerad start höstterminen 2026, och genomförs i samverkan med länets kommuner.	KN	2025–2026	Inom ram
Utred möjligheten till regional samordning av kulturskolorna Kommunernas kulturskolor är en viktig plattform för att barn och unga kan utöva konst och kultur. Genom effektiv samverkan och samarbete mellan regionen och kulturskolorna kan kulturskolorna och deras verksamheter utvecklas, där kan regionen vara en samordnande och stöttande aktör.	KN	2025	Inom ram
Ökad tillgängligheten till Region Kronobergs offentliga konst Upprätta en webbplats över Region Kronobergs offentliga konst för att fler ska kunna ta del av den.	KN	2025	Inom ram

Stöd-och serviceverksamheter

Stöd och serviceverksamheternas övergripande uppdrag är att stödja kärnverksamheterna, med utgångspunkt i regionens strategier och behov, för att bidra till utveckling och kostnadseffektivitet. Stöd och service ansvarar för den koncernövergripande samordningen samt samverkan på regional, nationell, EU-nivå och internationell nivå. Verksamheten är främst organiserade inom regionservice, regionstaben och regionövergripande funktioner.

Stöd- och serviceverksamheterna ansvarar i hög grad för att Region Kronoberg följer lagar, förordningar och övriga uppdrag som gäller för Region Kronoberg på ett rättssäkert sätt.

Inriktningar för stöd- och serviceverksamheter

De som behöver Region Kronobergs välfärdstjänster blir allt fler, medan de medarbetare vi skulle behöva inte kommer att finnas i tillräcklig omfattning. Samtidigt ökar våra kostnader snabbare än intäkterna. För att klara denna utmaning behöver Region Kronoberg ett omfattande omställningsarbete, som ska frigöra tid och sänka kostnader. Stöd- och serviceverksamheterna ska vara en aktiv del i det utvecklingsarbetet, och ska stödja kärnverksamheterna i den omställning som måste genomföras.

Effektiv service och administration som stödjer omställning

Stöd- och serviceverksamheter arbetar aktivt med verksamhetsutveckling av metoder för att kunna effektivisera verksamheten. Vi ska lägga en god grund för standardiserade och automatiserade tjänster som underlättar för alla delar av Region Kronoberg.

En robust organisation

Region Kronoberg har ansvar för viktiga samhällsfunktioner som måste fungera även vid extraordinär/särskild händelse, höjd beredskap och krig. Statens krav på kapaciteten hos de offentliga aktörerna har ökat markant under de senaste två åren.

Region Kronoberg ska vara en robust region som kan hantera påfrestningar i såväl vardag som i kris, och ska fortsatt arbeta för att ha ett civilt försvar i nivå med vad som anges från statlig nivå. Genom fortsatt övning och samverkan med kommuner och berörda myndigheter ska vi vara väl

rustade. Vårt säkerhetsarbete innebär kunskap om hot och risker, hur de kan förebyggas, samt olika former av säkerhetshöjande åtgärder.

Framtidens vårdbyggnader som möter nya behov

Region Kronoberg står inför stora utmaningar med ett föråldrade fastigheter och lokaler. Regionfullmäktige fattade i juni 2024 beslut om att lokalförsörjningsplaner, fastighetsutvecklingsplaner, konceptprogram för försörjning och service samt utvecklingsplaner tas fram. Investeringar i fastigheter behöver styras av långsiktiga prioriteringar. För att få fram en lokalförsörjningsplan med verksamhetens behov av lokaler på längre sikt behöver en handlingsplan för vårdens förflyttningar inom hälso- och sjukvården i linje med strategin Närmare Kronobergaren tas fram.

Digitala förutsättningar i syfte att understödja organisationens utveckling

Samhället ställer krav på en konstant tillgång till ändamålsenliga IT-stöd, vars tillgänglighet spelar en avgörande roll. I takt med digitaliseringen blir IT-stöden alltmer kritiska för att välfärdens verksamheter ska fungera. Inom Region Kronoberg samlar vi vårt arbete med IT och digitalisering på regionövergripande nivå, med verksamhetens behov i fokus.

Forskning i Region Kronoberg

Region Kronoberg eftersträvar att forskningsprojekten i regionen ska öka. Forskning är avgörande för utvecklingen av hälso- och sjukvården. Genom att satsa på forskning så kan vi erbjuda en ännu bättre vård till våra medborgare, samtidigt som vi blir en mer attraktiv arbetsgivare för våra medarbetare.

Mål och mått

PERSPEKTIV: INVÅNARE

Mål: Tjänster som stöd och service erbjuder ska möta verksamhetens behov samt uppnå kraven enligt gällande lagar och förordningar.

PERSPEKTIV: PROCESSUTVECKLING OCH PRODUKTION

Mål: Region Kronoberg har robusta, standardiserade och automatiserade stödprocesser.

Prioriterade uppdrag

Uppdrag	Ansvarig nämnd	Tidplan	Ekonomisk konsekvens
Uppgiftsväxling I högre grad arbeta med uppgiftsväxling avseende uppgifter i kärnverksamheter som kan utföras av stöd och service.	RS	2025	Inom ram
Stärkt beredskap Stärka Region Kronobergs förmåga vid extraordinär, särskild händelse och höjd beredskap i enlighet med nationella direktiv.	RS	2025	Inom ram

Finansiering och budgettabeller

Finansiering

Finansieringen i Budget 2025-2027 baseras på skatteunderlagsprognos från SKR (Sveriges kommuner och regioner) och Skandias pensionsprognos från augusti 2024. Delposterna inom finansieringsbudgeten för 2025 och plan 2026-2027 framgår av tabellen nedan och utgår ifrån aktuella förutsättningar i augusti 2024.

Utdrag ur cirkulär *Aktuell ekonomi nr 24:38* (SKR 2024-08-22):

”Att inflationen i år växlat ned rejält jämfört med föregående års höga inflationstakt medför långsammare ökning av prisbasbeloppen 2025. En inflation som nästa år och framöver antas ligga nära 2 procent ger fortsatt måttliga uppgångar av prisbasbeloppen också efter 2025. Nedväxlingen av inflationen medför även att garantipensioner ökar långsammare och att skatteskalorna inte räknas upp lika snabbt (till exempel för grundavdraget).

Återhämtningen av skatteunderlagstillväxten samt nedväxlingen av inflationen innebär att kommunsektorns köpkraft åter beräknas öka framöver.

De exceptionellt svaga åren 2023 och 2024, med ett skatteunderlag som i reala termer minskar, följs av en markant rekyl 2025. Då beräknas en ovanligt stor ökning av det reala skatteunderlaget. Förutom att priser stiger långsammare faller pensionskostnaderna 2025, en stor kontrast mot de stora uppgångarna föregående år. Den viktigaste faktorn är prisbasbeloppet och hur detta slår på värderingen av sektorns pensionsskuld. Detta ger generellt en positiv inverkan på kommuners och regioners resultat 2025. Även om det är en mycket ojämn profil mellan åren stiger det reala skatteunderlaget sammantaget med i genomsnitt 1,9 procent per år 2024–2027. Detta är ungefär i linje med ett historiskt genomsnitt.”

Finansiering, miljoner kronor

	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skatter	5 877	5 959	6 233	6 452	6 697
Preliminärskatt	5 751	5 959	6 233	6 452	6 697
Avräkning skatteintäkter	126		-	-	-
Utjämningsystemet och generella statsbidrag	2 056	2 420	2 371	2 423	2 511
Inkomstutjämningsbidrag	1 245	1 292	1 366	1 427	1 483
Kostnadsutjämningsavgift	-3	1	28	28	29
Strukturbidrag	47	47	47	47	48
Regleringsavgift/bidrag	87	149	71	41	6
Bidrag läkemedel inom förmånen	680	753	820	880	945
Övriga statsbidrag	-	178	39	-	-
Summa skatter, utjämningsystemet samt generella statsbidrag	7 933	8 379	8 604	8 875	9 208
Finansiella intäkter	285	50	75	75	75
Finansiella kostnader	-353	-405	-173	-72	-147
<i>varav finansiell del pensioner</i>	-311	-388	-153	-52	-127
<i>Justering realiserade poster</i>	-146	-	-	-	-
Summa	7 719	8 024	8 506	8 878	9 136

Skatteintäkter

Skatteintäkterna motsvarar cirka två tredjedelar av Region Kronobergs totala intäkter. Skatteintäkterna är beroende av samhällsekonomin utveckling samt den skattesats som fastställs av Region Kronobergs förtroendevalda.

Skattesats (utdebitering) 2025

Skattesatsen i Region Kronoberg för 2025 fastställs till 12,00 procent.

Kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag

Beloppen i Budget 2025 gällande utjämningsystemet baseras på preliminära uppgifter i augusti 2024. Det kommer eventuellt att kompletteras med tillskott enligt regeringens budgetproposition. Det slutliga utfallet av utjämningen för 2025 fastställs i december 2024. I övriga generella statsbidrag finns upptaget 39 mnkr för det av regeringen aviserade sektorsbidraget på 2 mdkr till hälso-och sjukvård för 2025.

Läkemedelsförmånen

Regeringen avser att i nära samarbete med berörda aktörer fortsätta arbetet med samordnade och angelägna utvecklingsinsatser inom läkemedelsområdet. Dessutom avser regeringen att i samarbete med SKR åstadkomma en långsiktigt hållbar hantering av statens bidrag till regionerna för kostnaderna för läkemedelsförmånen.

Bidrag för läkemedelsförmånen budgeteras för 2025 till 820 mnkr baserat på Socialstyrelsens vårprognos för läkemedelskostnader inom förmånen.

Finansiella intäkter och kostnader

Budgeten för finansiella kostnader åren 2025-2027 avser till största delen Skandias prognostiserade finansiella kostnad för intjänandedelen på pensionsskulden för respektive år. Den finansiella kostnaden för pensioner består av ränte- och basbeloppsuppräkningskostnader.

Övriga finansiella kostnader och intäkter avser framför allt bankavgifter, ränteintäkter och avkastning i kapitalförvaltningen.

Resultatbudget

Resultatbudget, mnkr

	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens nettokostnader	-7 864	-8 166	-8 334	-8 628	-8 973
Skatteintäkter	5 877	5 959	6 233	6 452	6 697
Generella statsbidrag och utjämning	2 056	2 420	2 371	2 423	2 511
Verksamhetens resultat	68	213	270	247	235
Finansnetto	-68	-355	-98	3	-72
Redovisat resultat	0	-142	172	250	163
Balanskravsjusteringar	-146	-	-	-	-
Resultat efter balanskravsjustering	-146	-142	172	250	163
Resultat i förhållande till skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag	-1,8%	-1,7%	2,0%	2,8%	1,8%

Kassaflödesbudget

Kassaflödesbudget, mnkr

	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Löpande verksamhet					
Årets resultat	0	-142	172	250	163
Avskrivningar	284	252	287	314	347
Avsättningar (netto)	504	663	189	8	73
Rörelsekapitalförändring	-139	34	-200	-200	-200
Kassaflöde från löpande verksamhet	649	808	448	371	383
Investeringar	-553	-1 011	-696	-586	-476
Förändring långsiktiga fordringar och skulder	-20	0	-4	-4	-4
Förändring likvida medel	76	-203	-252	-218	-97

Kassaflödesanalysen visar hur likviditeten förändras under planperioden. Här redovisas in- och utbetalningar till skillnad från resultatbudgeten, där intäkter och kostnader redovisas.

Balansbudget

Balansbudget, miljoner
kronor

	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Tillgångar					
Anläggningstillgångar	3 822	4 538	4 920	5 132	5 201
varav finansiell leasing	816	773	1 213	1 153	1 093
Omsättningstillgångar	4 762	4 558	5 265	5 286	5 428
Varav finansiell leasing	3 574	3 824	3 910	3 985	4 060
Summa	8 584	9 096	10 185	10 418	10 630
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	2 761	2 619	3 010	3 261	3 424
Avsättningar (pensioner mm)	3 470	4 133	4 345	4 353	4 426
Skulder	2 353	2 343	2 829	2 804	2 779
varav finansiell leasing	914	874	1 319	1 264	1 209
Summa	8 584	9 096	10 185	10 418	10 630

Balansbudgeten visar regionens förväntade tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder respektive år.

Driftramar per nämnd

Nedan redovisas preliminära driftsramar för nämnderna under perioden 2024-2026. Driftsramarna är preliminära, eftersom interna budgetposter kan komma att förändras.

Preliminära driftsramar, miljoner kronor

	Utfall 2023	Budget 2024*	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Hälso- och sjukvårdsnämnd	5 118	5 414	5 640	5 764	5 871
Trafiknämnd	457	423	462	491	502
Regional utvecklingsnämnd	80	85	86	87	88
Kulturnämnd	73	73	76	77	79
Nämnden för folkhälsa och vårdval	1 364	1 426	1 465	1 478	1 517
Styrelsen för Grimslövs folkhögskola	16	18	18	18	18
Regionstyrelsen	748	719	578	702	888
Patientnämnden	0,5	0,9	1	1	1
Regionfullmäktige inkl revisorer**	8	8	8	8	8
Summa	7 864	8 167	8 334	8 628	8 973
<i>Förändring jämfört med föregående år</i>			2,0%	3,5%	4,0%

*Budgetram avläst augusti 2024 ** OBS! Beloppen är före uppräknig av arvoden för 2025.

Förändring driftsramar 2025-2027

Förändringar 2025–2027 jämfört med 2024

Belopp i mnkr	2025	2026	2027
Hälso och sjukvårdsnämnd			
Kompensation lönerevision (ej avtal 2025-2027)	41,6	41,6	41,6
Resursförändring	184,1	308,7	415,7
varav:			
Reversering tilläggsbudget nr 2, 2024	-90,0	-90,0	-90,0
Köpt vård	80,0	130,0	160,0
Läkemedel	90,0	150,0	210,0
Fortsätta arbetet med rekrytering av läkare utifrån nya arbetstidslagen	40,0	40,0	40,0
Organiserad prostatacancer-testning	5,0	5,0	5,0
Läkemedelsrobot på sjukhusen	6,0	6,0	6,0
Ökade kostnader för insulinpumpar	17,0	17,0	17,0
Ökade kostnader för sjukresor	19,0	19,0	19,0
Skala upp screeningen för tjock- och ändtarmscancer	2,0	3,0	3,0
Ny ambulansstation i Strömsnäsbruk	0,9	0,9	0,9
Ny familjecentral Alvesta och Växjö - drift	0,0	1,0	2,0
Satsning på familjehälsan	5,0	5,0	5,0
Höjd grundbemanning på akuten	5,0	5,0	5,0
Stärkt arbete med organdonation	0,5	0,5	0,5
Digitalt informationssystem för intensivvården	3,0	3,0	3,0
Personavaccinationer	0,0	0,0	0,5
Budgetflytt till regionstyrelsen (Palliativt centrum)	-2,0	-2,0	-2,0
Budgetflytt till nämnden för folkhälsa och vårdval (ortopedtekniska hjälpmedel)	-3,0	-3,0	-3,0
Budgetflytt från nämnden för folkhälsa och vårdval (inkontinensartiklar)	-2,0	-2,0	-2,0
SUMMA	225,7	350,3	457,2

	2025	2026	2027
Trafiknämnd			
Kompensation lönerrevision (ej avtal 2025-2027)	0,7	0,7	0,7
Resursförändring	38,6	67,9	78,7
varav:			
Inför reklam på bussarna	-1,0	-1,0	-1,0
Trygghetssatsning	1,0	1,0	1,0
Utökad linjedragning	1,0	1,0	1,0
Justering lägre indexkostnader	-10,0	-10,0	-10,0
SUMMA	39,3	68,6	79,4
Regional utvecklingsnämnd			
Kompensation lönerrevision (ej avtal 2025-2027)	0,6	0,6	0,6
Resursförändring	0,7	1,5	2,2
varav:			
Tillväxtuppdrag	1,0	1,0	1,0
Avslutad verksamhet "Företagsfabriken"	-1,0	-1,0	-1,0
SUMMA	1,3	2,1	2,9
Kulturnämnd			
Kompensation lönerrevision (ej avtal 2025-2027)	0,1	0,1	0,1
Resursförändring	2,9	4,6	6,3
varav:			
Ökat driftbidrag till Kulturparken	1,4	1,4	1,4
SUMMA	3,0	4,7	6,3
Styrelsen för Grimslövs folkhögskola			
Kompensation lönerrevision (ej avtal 2025-2027)	0,2	0,2	0,2
Resursförändring	0,0	-0,1	-0,2
SUMMA	0,2	0,1	0,1

	2025	2026	2027
Nämnden för folkhälsa och vårdval			
Resursförändring inkl LPIK-uppräknig	39,0	51,8	90,9
varav:			
<i>Reversering tilläggsbudget nr 2, 2024</i>	-30,0	-30,0	-30,0
<i>Resursförstärkning Primärvård - Enligt Närmare Kronobergaren</i>	30,0	30,0	30,0
<i>Läkemedel Primärvård</i>	15,0	15,0	15,0
<i>Medicinsk service Primärvård</i>	1,0	1,0	1,0
<i>Avgiftsfri TBE-vaccin för barn och unga</i>	5,0	1,0	1,0
<i>Budgetflytt från hälso och sjukvårdsnämnden (ortopedtekniska hjälpmedel)</i>	3,0	3,0	3,0
<i>Budgetflytt från hälso och sjukvårdsnämnden (inkontinensartiklar)</i>	2,0	2,0	2,0
<i>Tillskott vårdval BUP</i>	22,0	22,0	22,0
<i>Köpt vård – Vårdgaranti BUP</i>	12,0	12,0	12,0
<i>Klinikläkemedel BUP</i>	5,0	5,0	5,0
<i>Barntandvårdspeng 20-23 år upphör</i>	-14,0	-14,0	-14,0
<i>Tillskott särskilt Tandvårdsstöd</i>	6,0	6,0	6,0
SUMMA	39,0	51,8	91,0
Regionstyrelsen			
Kompensation lönerrevision (ej avtal 2025-2027)	5,9	5,9	5,9
Resursförändring (inkl lönerrevision 2025–2027*)	-147,4	-22,6	163,0
varav:			
<i>Attraktiv arbetsgivare</i>	25,0	35,0	35,0
<i>Verksamhetsutveckling med IT-stöd</i>	10,0	20,0	30,0
<i>Höjd medlemsavgift till Samordningsförbundet Värend</i>	1,0	1,0	1,0
<i>Resursförflyttning till Hälso och sjukvård</i>	-10,0	-10,0	-10,0
<i>Budgetflytt från hälso och sjukvårdsnämnden (Palliativt centrum)</i>	2,0	2,0	2,0
SUMMA	-141,5	-16,7	168,9

	2025	2026	2027
Patientnämnden			
Kompensation lönerrevision (ej avtal 2025-2027)	0,0	0,0	0,0
Resursförändring	0,0	0,0	0,0
SUMMA	0,0	0,0	0,0
Regionfullmäktige			
Resursförändring	0,1	0,1	0,2
SUMMA	0,1	0,1	0,2
SUMMA Förändringar jämfört med 2024	167,1	461,1	806,0

**Löneavtal (2025–2027) fördelas efter utfall till respektive nämnd och år*

Kapiteringsersättning till Vårdval primärvård och barntandvård

Vårdersättning Vårdval Kronoberg

Justering av vårdersättning Vårdval Kronoberg görs med -1,3 procent för år 2025 enligt LPIK inklusive läkemedel (SKR:s prognos augusti 2024).

Vårdersättningen 2025 uppgår därmed till följande uttryckt i kronor per listad och år:

Vårdersättning per listad och år

<i>Belopp i kronor</i>	
Vårdersättning, 2024	5 308 kr
Indexreglering (LPIK)	-69 kr
Resursförstärkning primärvård	148 kr
Resurstillskott Läkemedel	74 kr
Ortopedtekniska hjälpmedel	15 kr
Inkontinensartiklar	10 kr
Vårdersättning, 2025	5 486 kr
<i>Inklusive 2 % momsersättning</i>	5 596 kr

Barntandvårdspeng

Justering av barntandvårdspengen görs med -1,4 procent enligt LPIK exklusive läkemedel (SKR:s prognos augusti 2024). Barntandvårdspengen för år 2025 uppgår därmed till följande, uttryckt i kronor per barn och år:

Barntandvårdspeng, kronor per barn och år

	<i>å pris 2024</i>	<i>Uppräkning</i>	<i>å pris 2025</i>
Barntandvårdspeng 3-19 år	1 733	-24	1 709 kr
Områdesansvar 0-2 år	349	-5	344 kr
Områdesansvar 3-19 år	218	-3	215 kr

Investeringsbudget

För att möta de framtida kraven på Region Kronoberg och framförallt en hälso- och sjukvård av hög kvalitet, patientsäkerhet och att vara en attraktiv arbetsgivare genomför Region Kronoberg ett omfattande investeringsprogram. Investeringar som Region Kronoberg gör ska bidra till verksamhetsutveckling och möjliggöra effektiviseringar genom nya eller förbättrade produkter, ökad kapacitet eller sänkta kostnader. Investeringar görs även för att byta ut befintliga resurser för att bibehålla kapacitet eller standard.

Investeringsbudget, miljoner kronor

	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Fastigheter	372	785	423	294	249
Medicinsk teknik och övriga inventarier	56	141	193	212	146
<i>-varav intäktsfinansierade verksamheter</i>	19	22	35	25	24
Informationsteknik	45	41	36	36	37
Övriga investeringar och oförutsett	23	44	44	44	44
Summa	553	1 011	696	586	476

Investeringsramar 2025-2027

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Fastighetsinvesteringar beslutade av RF	247	134	93
Centrallasarettet Växjö			
- Ombyggnation Neonatal CLV	33		
- Införande av PCI CLV	6	15	15
Lasarettet Ljungby			
- Ny vårdbyggnad 1 N i LL		5	57
- Förstärkning 1C i LL	9		
- Ombyggnation ögonmottagningen LL	20		
Sigfridsområdet och övriga länet			
- Renovering hus 1 för Barnhabiliteringen och administration	29		
- Nybyggnation hus K8 för Rättsspsykiatri	125	84	

- Ombyggnation av Teleborgs vårdcentral och familjecentral	25	30	21
Fastighetsinvesteringar planerade för beslut i RF/RS	126	110	106
Centrallasarettet Växjö			
- Anpassningar CLV	20		
- Ombyggnation av hus G CLV		15	
- Ombyggnation mikrobiologen CLV	15	15	
Lasarettet Ljungby			
- Anpassningar LL	10	20	20
Sigfridsområdet och övriga länet			
- Renovering hus 4 SO			25
- Ombyggnation regionhuset inför ABW samt tekniska installationer	35		
- Renovering av Rättspsykiatrins lokaler K6 SO	16	30	31
Övergripande			
- Oförutsedda större ombyggnationer	30	30	30
Fastighetsanslaget	50	50	50
- Tekniska reinvesteringar	35	35	35
- Mindre ombyggnationer samt verksamhetsanpassningar	15	15	15
MT och övrig utrustning	193	212	146
-Återanskaffning inklusive haveri	128	159	102
-Nyinvestering	10		
Inventarier i samband med byggprojekt			
-Inventarieinköp i mindre byggprojekt	5	5	5
-Renovering av hus 1	8		
-Införande av PCI		10	10
-Anpassningar LL och CLV	3		
-Regionhuset ABW	2		
-Ombyggnation av Teleborgs vårdcentral och familjecentral			5
-Nybyggnation hus K8 för Rättspsykiatri	2	13	
Inventarier till intäktsfinansierade verksamheter			
- Mikrobiologen	2	5	4

- Rättspsykiatri	18	5	5
- Primärvården	1	1	1
- Hjälpmedelscentralen	9	9	9
- Folktandvården	5	5	5
IT	36	36	37
-Återanskaffning	25	25	25
Oförutsett	44	44	44
-Konst	1	2	1
Summa	696	586	476

Låneram

Region Kronobergs planerade investeringsbehov den kommande tioårsperioden ställer krav på att det finns likviditet.

För att säkerställa tillgången till likviditet ska regionfullmäktige i samband med beslut om budget även besluta om nyupplåning och refinansiering samt kredit. Medel från överlikviditetsförvaltningen kan tas i anspråk för att finansiera investeringarna, men ett upplåningsbehov kan eventuellt ändå uppstå. Med anledning av detta beviljar regionfullmäktige under 2025 låneram på 1 500 miljoner kronor, samt att den av regionfullmäktige beslutade krediten kvarstår.

Koncernföretagens ekonomi

Koncernföretag där Region Kronoberg har en ägarandel över 20 procent
(2 kap 5 § lagen om kommunal bokföring och redovisning).

(Belopp i mnkr)	2021	2022	2023	PLAN/PROGNOS	
				2024	2025
AB Destination Småland					
Ägarandel 100%					
Omsättning	11,9	13,1	13,0	10,7	8,8
Årets resultat	0,3	-0,8	0	0,1	0
Driftsbidrag från Region Kronoberg (RUN)	6,2	6,9	6,9	6,7	*
Ryssbygymnasiet AB					
Ägarandel 90%					
Omsättning	54,4	58,2	63,1	66,6	70,1
Årets resultat	0,4	1,5	-0,7	-1,9	-0,1
Driftsbidrag från Region Kronoberg (RUN)	0	0	0	0	0
Kulturparken Småland AB					
Ägarandel 59%					
Omsättning	36,4	37,2	37,6	41	45,5
Årets resultat	0	0	0,1	0	0
Driftsbidrag från Region Kronoberg (KN)	11,8	11,8	12,1	12,0	*
Växjö Småland Airport AB					
Ägarandel 55%					
Omsättning	12,6	32,9	38,2	39,8	38,5
Årets resultat	-10,4	-1,5	-12,4	-15,4	-12,7
Driftsbidrag från Region Kronoberg (RS)	5,5	5,5	5,5	5,5	*
AB Regionteatern Blekinge-Kronoberg					
Ägarandel 49%					
Omsättning	44,5	46,3	47,1	45,9	46,6
Årets resultat	1,2	0	1,1	0	0
Driftsbidrag från Region Kronoberg (KN)	12,6	13,4	14,0	13,5	*
Almi Företagspartner Kronobergs län AB					
Ägarandel 49%					
Omsättning	23,1	23,1	21,7	22	N/A
Årets resultat	-0,1	-1,7	0,4	0,4	N/A
Driftsbidrag från Region Kronoberg (RUN)	7,8	7,8	7,8	7,8	*

	2021	2022	2023	2024	2025
Musik i Syd AB					
Ägarandel 50 % (indirekt ägarandel)					
Omsättning	96,9	109,4	114,2	112	100
Årets resultat	1,7	0,3	0	-0,5	-0,9
Driftsbidrag från Region Kronoberg (KN)	27,1	25,4	26,7	26,7	*

**Beslut om driftsbidrag för 2025 fattas av respektive nämnd.*

Bilagor

Ett gott liv i ett livskraftigt län

Region Kronobergs vision är **Ett gott liv i ett livskraftigt län** och värdegrund är **Respekt för människan**. Det är det som är grunden i allt vi gör – hur vi är mot varandra och i mötet med kronobergarna, i de beslut vi fattar, när vi prioriterar våra resurser, när vi utvecklar och förändrar vår verksamhet, när vi sätter mål, formar strategier och planerar aktiviteter.

En vision är just en vision – en bild av hur det är när allt är precis som vi vill att det ska vara. Svår att uppnå, men ändå närvarande i vardagen i allt vi gör. För det är ditåt vi ska sträva, det är den bilden som driver och motiverar oss. Men vad innebär ett gott liv i ett livskraftigt län – eller annorlunda uttryckt: hur det är när allt är precis som vi vill att det ska vara?

”Då har vi ett Kronoberg där alla invånare har en god livskvalitet utifrån sina förutsättningar och behov. Det är ett Kronoberg där människor vill leva och bo, och där vardagslivet fungerar för alla.

I Kronoberg finns en stark framåtanda. Utveckling, innovation och forskning är starka drivkrafter. Vi är ett län i framkant. Vi har förnyelseförmåga, helhetssyn och drar nytta av varandras kvaliteter.

Vi är ett starkt och robust län, som klarar de påfrestningar som ett samhälle kan utsättas för. Andan är öppen och kronobergarna känner att de kan vara delaktiga i och påverka utvecklingen i länet.

Vi har stark och hållbar tillväxt, och hög sysselsättning. Företagandet blomstrar. Vi stöttar och uppmuntrar företag och entreprenörer att förverkliga sina idéer och satsa på innovationer.

Infrastruktur och transportnät är väl utbyggt i Kronobergs län. Det är enkelt att resa och transportera varor hållbart och effektivt, men också att gå och cykla på ett säkert sätt.

Det är lätt och tillgängligt att resa kollektivt inom länet, såväl som till och från Kronoberg. Kronobergarna kan resa tryggt, bekvämt, tillförlitligt och hållbart. Därför är kollektivtrafiken ett självklart val för många.

Det finns ett brett utbud av kultur och upplevelser för alla. Konst, teater, musik, historia, naturupplevelser, friluftsliv; idrott, inspiration, kreativitet – det finns möjligheter för alla att ha en rik och aktiv fritid.

I Kronoberg finns stora möjligheter att utvecklas, växa och utbilda sig. Utbudet av utbildningar är väl matchat med de behov som finns på arbetsmarknaden.

Kronobergarna får hjälp och stöd att göra hälsosamma livsval, och vi förebygger ohälsa och sjukdom.

Den som är sjuk får kunskapsbaserad vård av högsta kvalitet, på rätt vårdnivå, i rätt tid och med god kontinuitet. Vården är till för alla. Den utgår ifrån individens behov och varje patient erbjuds hög delaktighet.

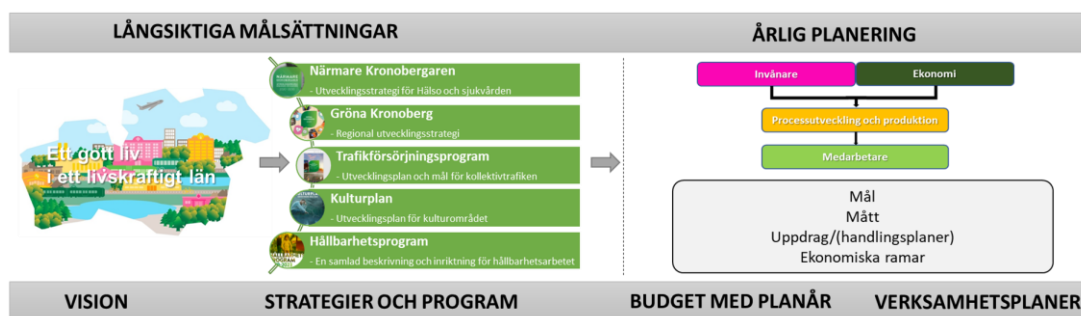
Allt vi i Region Kronoberg gör genomsyras av vår värdegrund: vi möter kronobergarna och varandra med respekt för varje människas förutsättningar. Vi bryr oss om. Vi kan och vill. Vi ser helheten.”

Så styrs Region Kronoberg

Regionfullmäktige har utifrån visionen och värdegrunden beslutat om följande strategier, program och planer som anger långsiktiga målsättningar och inriktningen på utvecklingen inom våra verksamheter:

- Närmare kronobergaren (utvecklingsstrategi inom hälso- och sjukvården)
- Gröna Kronoberg (regional utvecklingsstrategi)
- Trafikförsörjningsprogram
- Kulturplan
- Hållbarhetsprogram

Strategierna och de långsiktiga målsättningarna operationaliseras årligen i regionfullmäktiges budget, med mål, mått och prioriterade uppdrag. Operationaliseringen görs i fyra perspektiv: invånare, ekonomi, processutveckling och produktion samt medarbetare. Den beslutade budgeten omsätts sedan av nämnderna och deras verksamheter via verksamhetsplaner i konkreta handlingsplaner och ekonomiska ramar.

Verksamheten följs upp på koncernnivå tre gånger årligen; i samband med delårsrapporter per mars och augusti samt årsredovisning. Samtliga nämnder och styrelser ska upprätta delårsrapporter och årsrapporter vid dessa tillfällen.

Respektive nämnd eller styrelse beslutar om uppföljningsplan för övrig rapportering. Region Kronoberg använder Stratsys för att samla verksamhetsplaner, uppföljning och rapportering.

Internkontrollplaner upprättas av respektive nämnd eller styrelse. Resultat av kontrollmoment rapporteras och följs upp årligen.

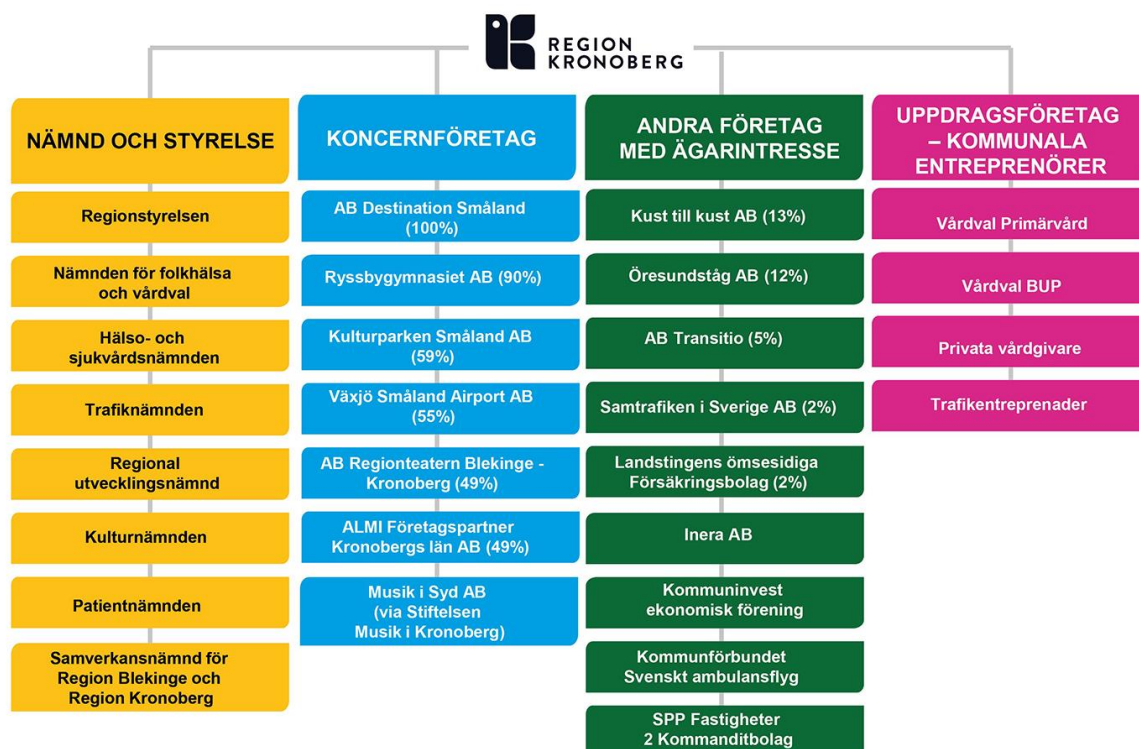
Intern kommunikation och dialog

Region Kronoberg är en liten regional organisation i jämförelse med många andra regioner. Organisationens "litenhet" ger förutsättningar för ett samlat utvecklingsarbete, där medarbetare, chefer och den politiska ledningen har enkelt att kommunicera. Med utgångspunkt i slutsatserna från rapporten om kultur och dialogklimat i Region Kronoberg behöver

ledningen tydliggöra vision, mål och strategier för organisationen, och skapa bättre förutsättningar för dialog med de anställda om hur vi gemensamt möter de utmaningar vi står inför.

Region Kronobergs organisation

Region Kronoberg, koncern

Regionstyrelsen (RS)

Regionstyrelsen är den högsta verkställande och beredande församlingen inom Region Kronoberg. Styrelsen leder och samordnar förvaltningen av Region Kronobergs angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Ärenden som ska behandlas i regionfullmäktige bereds av regionstyrelsen.

Krisledningsnämnden fullgör uppgifter enligt lagen (2006:544), om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Vid en allvarlig händelse som är så omfattande att den efter beslut av arbetsutskottets ordförande bedöms vara en extraordinär händelse, träder krisledningsnämnden i funktion. *Infrastrukturberedningen* är en beredning under regionstyrelsen. Beredningens uppgift är att bereda och bevaka infrastrukturfrågor inför regionstyrelsen. *Organisationsberedningen* är en beredning under regionstyrelsen. Det är ett forum för övergripande frågor som kräver överläggningar mellan partigrupperna. Det arbetar med principiella frågor som rör Region Kronobergs politiska organisation.

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN)

Hälso- och sjukvårdsnämnden har vårdgivaransvaret för all hälso- och sjukvård, tandvård, habilitering och hjälpmedelsverksamhet som drivs i Region Kronobergs regi.

Nämnden för folkhälsa och vårdval (NFV)

Nämnden för folkhälsa och vårdval ansvarar för vårdvalsfrågor och övergripande folkhälsofrågor.

Trafiknämnden (TN)

Trafiknämnden ansvarar för verksamheten inom Länstrafiken Kronoberg. Nämnden ansvarar för sjukresor och färdtjänst, riksfärdtjänst samt skolskjutsar enligt särskilda avtal med vissa av länets kommuner.

Regionala utvecklingsnämnden (RUN)

Regionala utvecklingsnämnden verkar för att stärka utveckling och tillväxt inom regionen.

Kulturnämnden (KN)

Kulturnämndens uppgift är att förvalta och utveckla de gemensamma resurserna inom kulturområdet på regional nivå. Nämnden tar fram förslag till kulturplan för Kronobergs län, för beslut i regionfullmäktige, och ansvarar därefter för genomförandet och uppföljning av planen.

Grimslövs folkhögskolas styrelse

Region Kronoberg ansvarar för Grimslövs folkhögskola som bedriver vuxenutbildning. Styrelsens uppgift är att ansvara för skolans drift samt förvaltning av skolans tillgångar.

Patientnämnden

Patientnämndens ansvar är att inom all offentligt finansierad hälso- och sjukvård och tandvård stödja och hjälpa enskilda patienter samt bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet.

Samverkansnämnd för Region Blekinge och Region Kronoberg

Samverkansnämnden för Region Blekinge och Region Kronoberg är en gemensam nämnd för de båda regionerna. Samverkansnämndens uppgift är att verka för ett samarbete mellan huvudmännen. Den har till uppgift att vidareutveckla samarbetet för de båda huvudmännen inom hälso- och sjukvårdsområdet, enligt tecknat samverkansavtal.

Koncernföretag, företag med ägarintressen samt uppdragsföretag

Region Kronoberg är huvudman för eller delägare i ett antal stiftelser och bolag.

I Region Kronoberg ska regionstyrelsen utöver de uppgifter som följer av lag, vara det organ som ansvarar för Region Kronobergs ägarroll i förhållande till bolagen. Inom ramen för denna ägarroll ska regionstyrelsen bland annat:

- Ansvara för att det finns en aktiv dialog mellan ägaren och bolagets styrelse och ledning.
- Utse den person (stämombud) som ska företräda Region Kronoberg vid bolagsstämma/ägarmöte.
- Lämna instruktioner till Region Kronobergs ombud på bolagsstämmor.

En aktiv ägarstyrning kräver, utöver fortlöpande skriftlig information, en regelbunden dialog mellan ägare och bolag. Det är båda parter ansvar att viktig information lämnas till den andra parten.

Aktiviteter för att nå regionfullmäktiges mål kan antingen göras i egen regi, eller genom att ingå avtal med externa utförare. Avtal med externa utförare görs bland annat genom upphandling enligt *Lag om offentlig upphandling* och *Lag om valfrihetssystem*.

Omvärldsanalys

Vårt samhälle har aldrig varit så sammanlänkat med övriga delar av världen som det är idag. Värderingsskiften, kriser och händelser långt borta påverkar oss i allt högre grad; den så kallade fjärlseffekten är märkbar. Omvärlden ger en mängd komplexa utmaningar, som ställer nya krav på offentlig förvaltning. I SKR:s senaste omvärldsanalys *Vägval för framtiden 5 – en spaning mot 2035* betonas vikten av att lyfta blicken och analysera hur de övergripande globala drivkrafterna påverkar oss på den lokala och regionala nivån. De fem globala drivkrafter som lyfts fram särskilt är den demografiska utvecklingen, globaliseringen, grön omställning, värderingar och teknikutveckling.

Den demografiska utvecklingen

Befolkningsutvecklingen i världen bromsar in, vilket ur ett längre perspektiv är en positiv utveckling för bland annat klimat och miljö. Innan de positiva effekterna blir tydliga behöver dock många länder hantera konsekvenserna av en åldrande befolkning. En äldre befolkning påverkar många länders ekonomier och samhällsstrukturer, vilket i sin tur kan leda till nya geopolitiska spänningar.

I Sverige är den förhöjda försörjningskvoten redan en realitet. Prognoserna för de kommande tio åren pekar på en kraftig ökning av efterfrågan på välfärdstjänster, men en mycket liten ökning av antalet personer i arbetsför ålder. Ambitionshöjningar planeras inom försvaret, polisen och rättsväsendet, och behovet av att anställa inom offentlig sektor ökar ytterligare. Detsamma gäller inom näringslivet. Utmaningarna som kommer av en ny demografisk struktur kan alltså inte lösas genom rekrytering. Offentlig sektor behöver förnyas, testa alternativa vägar, nya arbetssätt, dra nytta av välfärdsteknik och samverka med andra aktörer.

Globalisering

Globaliseringen har bidragit till en mer sammankopplad värld, ökad ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom. Men den har också gett upphov till en rad negativa effekter. En gradvis förskjutning från väst till öst kan urskiljas i maktbalansen, och USA:s dominans på världsarenan utmanas. Andra framväxande stormakter strävar efter att utmana internationella normer och underminera den västledda världsordningen. Säkerhetspolitik och ekonomisk politik tenderar att vävas samman på ett alltmer förfinat sätt. Geoekonomiska överväganden får en allt större påverkan på hur länder och regioner agerar. För små öppna ekonomier som den svenska – som är kraftigt beroende av både EU och resten av omvärlden – är denna utveckling problematisk. Mycket talar för att vi går in i en period där

förutsättningarna blir mer oförutsägbara. En ökad rivalitet mellan stormakterna kan komma att påverka både utbud och leveranskedjor, vilket i sin tur kan bidra till stigande kostnader för kommuner och regioner.

Grön omställning

Den gröna omställningen går snabbare, men fortfarande för långsamt. Förlust av biologisk mångfald och försämrad funktion hos ekosystem leder till en sämre förmåga att stå emot klimatförändringar. Ny smart teknik kan accelerera klimatomställningen. Även om investeringarna på området har ökat så är subventionerna av fossila bränslen fortfarande i relation betydligt större. Användningen av fossila bränslen behöver minska, och det faktum att vi konsumerar mer än vad ekosystemet kan bära gör att människors livsstil och konsumtionsmönster markant behöver ställas om.

Värderingsskiften

Värderingar är en central del av vår identitet, som människor och som samhällen. Ett brett värderingsskifte har på senare tid identifierats globalt. Många samhällen går från kollektiva och konservativa värderingar till mer frihetliga och individuella värderingar. I kölvattnet av geopolitiska spänningar och fler auktoritära styren riskerar dock denna rörelse att bromsas upp, och polariseringen mellan olika grupper i samhället riskerar att öka.

Ett starkt samhällskontrakt, det vill säga ansvarsfördelningen mellan det offentliga och individen, är en grund för den välfärd Sverige har idag. Det finns dock en tendens att ge större vikt åt individers eller grupperings åsikter snarare än att förlita sig på vetenskaplig forskning, expertis eller objektiv evidens. Detta kan påverka förtroendet för systemet. Sviktande tillit och förtroende för samhällets institutioner och dess politiska företrädare, och ökande förekomst av hat, hot och välfärdsbrottslighet, är något som begränsar den öppna dialogen och utmanar både välfärdssystemet och demokratin i stort.

Tekniken

Den tekniska utvecklingen går snabbt och påverkar samhället på många olika plan. Förutsättningarna för att sprida kunskap, idéer och information stärks. Samtidigt ökar risken för spridning av desinformation och att skapa osäkerhet. Offentlig verksamhet har stora möjligheter att med hjälp av ny teknik lösa problem och skapa nytta och värde. Samtidigt utmanar utvecklingen oss på samhällsnivå, när utvecklingen delvis sker på en avreglerad marknad. Konsekvenserna av detta är svåra att förutse.

Samspelet mellan människa och maskin har potential att revolutionera hur vi arbetar, kommunicerar och upplever världen omkring oss. Men det är viktigt att reflektera över att nya effektiva teknologier även kan användas i syfte att destabilisera och förstöra.

Region Kronobergs utmaningar och omställningsbehov

I Region Kronoberg ser vi tydligt konsekvenserna av omvärldens påverkan på vår verksamhet. Exempelvis har vi (liksom alla regioner i Sverige) stora utmaningar kopplat till ekonomi, demografiska förutsättningar och kompetensförsörjning.

Omfattande åtgärder krävs för att kunna erbjuda en god service även i framtiden; till exempel behöver vi ställa om vården enligt strategin Närmare kronobergaren och samtidigt bromsa kostnadsökningarna.

Kostnaderna ökar mer än intäkterna, och de ekonomiska underskotten inom hälso- och sjukvården har kontinuerligt byggts på under flera år.

Behovet av våra tjänster ökar med den medicinska utvecklingen och en åldrande befolkning. Fler behöver våra tjänster. Detta gör att behoven av personal till välfärden växer, men samtidigt ökar personer i arbetsför ålder endast marginellt. Konkurrensen om arbetskraften på hela arbetsmarknaden är stenhård och många branscher efterfrågar personal.

Det behövs ett nytt och mer långsiktigt förhållningssätt, där vi kontinuerligt strävar efter effektivare sätt att utföra vårt uppdrag och prioriterar omställning och utveckling som leder till frigjord tid och minskade kostnader. Trenden där kostnaderna ökar hela tiden måste brytas.

I Region Kronoberg har vi förhållandevis goda förutsättningar att skapa en hållbar utveckling. Vår ekonomiska situation är i ett något bättre läge än i de flesta andra regioner – men ändå mycket utmanande.

Om vi gemensamt kraftsamlar för att möta utmaningen har vi goda möjligheter att säkra en stark framtida utveckling och bra vård och tjänster för kronobergarna – samtidigt som vi tar ansvar för skattebetalarnas medel.

Hållbar utveckling i Region Kronoberg

En hållbar utveckling tillgodoser alla människors behov och mänskliga rättigheter idag, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. Region Kronobergs arbete för en hållbar utveckling vilar på tre ben: social, ekologisk och ekonomisk utveckling. De tre perspektiven är lika viktiga och varandras förutsättningar. Människan är i centrum, ekologin sätter ramarna och en långsiktig ekonomisk hushållning är en förutsättning och ett medel för hållbar utveckling.

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. För Region Kronoberg innebär det att vi ska utgå ifrån respekt för människan och verka för goda levnadsvillkor för alla.

Ett ekologisk hållbart samhälle innebär att skydda planeten från att förstöras genom att långsiktigt förvalta naturresurser, konsumera och producera hållbart samt vidta åtgärder mot klimatförändringar. För Region Kronoberg innebär det att hushålla med resurser, minimera utsläpp till luft och vatten, bevara biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt verka för en hållbar konsumtion, produktion och samhällsplanering.

Ekonomisk hållbarhet innebär att förvalta och utveckla mänskliga och materiella resurser på ett långsiktigt hållbart sätt. Region Kronoberg verkar för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, där ekonomin är i balans och våra resurser används ansvarsfullt och effektivt.

Den europeiska deklarationen om jämställdhet (CEMR)

Region Kronoberg har undertecknat den europeiska jämställdhetsdeklarationen (CEMR-deklarationen)³⁷, vilket innebär att vi aktivt arbetar för jämställdhet mellan kvinnor och män inom regionen, och att vi arbetar med jämställdhetsintegrering som en strategi.

Jämställdhetsintegrering innebär att jämställdhetsperspektivet är en del av vårt dagliga arbete genom att integreras inom beslutsunderlag, planering,

³⁷ Genom att underteckna CEMR-deklarationen förbinder regionen sig att motverka all form av diskriminering på grund av kön, etnicitet, hudfärg, språk, religion- eller trosuppfattning, ideologiska värderingar, tillhörighet till nationell minoritet, funktionshinder, ålder, sexuell läggning eller socioekonomisk tillhörighet

uppföljning och verksamhetsförbättring. Målsättningen med arbetet är att alla invånare erbjuds likvärdig tillgång och kvalitet i våra verksamheter när det gäller bemötande, service och tjänster.

Regionfullmäktige har gett varje nämnd i uppdrag att årligen genomföra en jämställdhetsanalys inom sitt ansvarsområde. Syftet med analyserna är att öka den samlade kunskapen om huruvida Region Kronoberg erbjuder lika villkor till kvinnor och män, flickor och pojkar. Analyserna ska fokusera på regionens invånartjänster (analyserna inom vårdande enheter ska vara fokuserade på patienter).

Hållbarhetsprogram för Region Kronoberg

Region Kronoberg första hållbarhetsprogram för perioden 2019-2023 är ett riktmärke för hur vi som organisation ska bidra till Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbarhet. De globala målen syftar till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa, skydda planetens naturresurser och lösa klimatkrisen.

Under 2024 ska ett nytt hållbarhetsprogram för perioden 2024-2028 beslutas. Det nya programmet bygger vidare på Region Kronobergs hållbarhetsprogram 2019–2023, och innehåller mål inom områden som Region Kronoberg behöver fortsätta utveckla och förstärka. Målsättningen är att arbetet mot målen i hållbarhetsprogram 2024–2028 ska bidra till att hållbarhet genomsyrar verksamheterna i ännu högre grad.

Hållbarhetsprogrammet innehåller övergripande målsättningar och ett antal delmål uppdelat på fyra fokusområden:

- God livsmiljö och hälsa.
- Hållbar organisation och arbetssätt.
- Klimatanpassning och minskad klimatpåverkan.
- Hållbar konsumtion och produktion.

Fokusområde: God livsmiljö och hälsa

I Sverige är hälsan generellt god, men inte jämlikt fördelad i befolkningen. Region Kronoberg arbetar för att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela länet, där hälso- och sjukvården anpassas till olika grupper och individers unika behov. Hälso- och sjukvården ska arbeta hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.

För att bidra till en god livsmiljö och hälsa har vi under detta fokusområde även målsättningar om att Region Kronobergs inomhus- och utomhusmiljöer ska vara hälsofrämjande och hållbara. Detta gör vi genom att ta med perspektivet i vår fastighetsförvaltning, till exempel vid val av material och när vi planerar våra lokaler. Utomhusmiljön kring våra

sjukhusområden ska vara hälsofrämjande bidra till biologisk mångfald och främja ekosystemtjänster.

Vi arbetar även med att minska den negativa påverkan på miljö och hälsa från vår användning av läkemedel och kemikalier.

Fokusområde: Hållbar organisation och arbetssätt

Jämlika och jämställda samhällen där mänskliga rättigheter respekteras är förutsättningar för långsiktigt hållbara samhällen. Ojämlikhet är en stor utmaning såväl globalt som nationellt, mellan länder och mellan individer och grupper. Region Kronobergs policy och värdegrund utgår från respekt för människan och vi arbetar för allas lika värde, jämställdhet, jämlikhet och förbud mot diskriminering.

Sveriges jämställdhetsmål innebär att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Region Kronoberg har undertecknat den europeiska jämställdhetsdeklarationen (CEMR-deklarationen)³⁸, vilket innebär att vi aktivt arbetar för jämställdhet mellan kvinnor och män inom länet samt att vi arbetar med jämställdhetsintegrering som en strategi. Svensk hälso- och sjukvård har stora utmaningar när det gäller rekrytering av personal. För att möta de utmaningarna arbetar Region Kronoberg bland annat med effektivare bemanning, har som mål att öka sysselsättningsgraden och ska använda den samlade kompetensen på ett bättre sätt.

Region Kronoberg ska vara en attraktiv arbetsgivare med goda utvecklings- och karriärmöjligheter för alla. Region Kronoberg har som mål att skapa attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser där medarbetare trivs, mår bra och utvecklas i sina yrkesroller. Vi ska sträva efter en nollvision för arbetsrelaterad ohälsa. Alla medarbetare ska kunna förena förvärvsarbete med föräldraskap och socialt liv.

Fokusområde: Klimatanpassning och minskad klimatpåverkan

Klimatförändringarna är en av våra största globala utmaningar, och alla behöver bidra för att begränsa den globala uppvärmningen. Region Kronoberg har mål om att minska verksamheternas klimatpåverkan. Vi arbetar aktivt med att minska utsläppen av växthusgaser från utsläpp vi har stor rådighet över, till exempel från kollektivtrafik, medicinska gaser och

³⁸ Genom att underteckna CEMR-deklarationen förbinder regionen sig att motverka all form av diskriminering på grund av kön, etnicitet, hudfärg, språk, religion- eller trosuppfattning, ideologiska värderingar, tillhörighet till nationell minoritet, funktionshinder, ålder, sexuell läggning eller socioekonomisk tillhörighet

tjänsteresor med bil samt från inköp av el, värme och kyla. Vi behöver även minska klimatpåverkan från indirekta utsläpp, exempelvis inköpta varor och tjänster, arbetspendling, avfall och vår förvaltning av pensionsmedel.

Region Kronoberg har under detta fokusområde även mål om att öka egenproducerad förnybar energi och att använda energi på ett mer effektivt sätt, samtidigt som vi anpassar vår verksamhet till klimatförändringarna.

Fokusområde: Hållbar konsumtion och produktion

Sverige har gjort framsteg i arbetet med att främja en hållbar konsumtion och produktion, men det finns fortsatt stora utmaningar. Region Kronoberg behöver fortsätta ta ansvar för en effektiv och hållbar resursförbrukning, och har mål om att stärka cirkulära och robusta materialflöden. Att ställa miljö- och hållbarhetskrav³⁹ på produkter och tjänster i upphandlingar är ett viktigt verktyg för att minska de negativa miljöeffekterna och samtidigt främja socialt ansvarstagande.

Produktionen av livsmedel har hög belastning på miljö, biologisk mångfald och klimat. Genom att ställa hållbarhetskrav i livsmedelsupphandlingar, servera hög andel vegetabilier och minska mängden mat som kastas bidrar Region Kronoberg till ökad hållbarhet.

Framgångsfaktorer för hållbarhetsarbetet

Genom att anta ett hållbarhetsprogram för den egna verksamheten samordnar och stärker Region Kronoberg verksamheternas hållbarhetsarbete.

Hållbarhetsprogrammet pekar ut prioriterade områden och ambitionsnivån för hållbarhetsarbetet. Årliga genomförandeplaner beskriver vilka insatser som ska genomföras för att nå målen i programmet.

En viktig framgångsfaktor för att lyckas genomföra hållbarhetsprogrammets är att målen finns i verksamhetsplaner och budget på olika nivåer. För att öka måluppfyllelsen är det viktigt att hållbarhet integreras i styrning och ledning och beaktas vid beslut i verksamheterna.

Genom att arbeta med lärande och sprida goda exempel utvecklas vårt hållbarhetsarbete kontinuerligt.

³⁹Hänsyn tas alltid till funktionalitet och vårdkvalitet som inte får påverkas negativt.